МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА»
ФАКУЛЬТЕТ БІЗНЕСУ ТА СФЕРИ ОБСЛУГОВУВАННЯ

Кафедра інформаційних систем в управлінні та обліку

Олена Миколаївна Кубар

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА БАКАЛАВРА

на тему

«Бухгалтерський облік і аналіз операцій з експорту послуг»

Спеціальність 071 «Облік і оподаткування»

Науковий керівник
д.е.н., проф. Ірина ЖИГЛЕЙ
_____
(підпис)

Рецензент
д.філос. Дмитро ЗАХАРОВ
_____
(підпис)

Завідувач кафедри інформаційних систем в управлінні та обліку
д.е.н., проф. Сергій ЛЕГЕНЧУК
_____
(підпис)

Житомир

2024

ЗМІСТ

ВСТУП……..4
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ПОЛОЖЕННЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ТА АНАЛІЗУ ОПЕРАЦІЙ З ЕКСПОРТУ ПОСЛУГ……..7
1.1. Економічна сутність операцій з експорту послуг як об'єкта бухгалтерського обліку та аналізу……...7
1.2. Анотований огляд вітчизняного законодавства та періодичної літератури з обліку та аналізу операцій з експорту послуг……17
1.3. Міжнародні стандарти фінансової звітності та Міжнародні стандарти аудиту, що регулюють облік операцій з експорту послуг……..23
1.4. Динаміка розвитку пиво безалкогольної галузі та місце ПрАТ «Оболонь» в ній……27
Висновки до 1 розділу……..31
РОЗДІЛ 2. ОРГАНІЗАЦІЯ ТА МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ОПЕРАЦІЙ З ЕКСПОРТУ ПОСЛУГ НА ПІДПРИЄМСТВАХ ГАЛУЗІ (НА ПРИКЛАДІ ДІЯЛЬНОСТІ ПРАТ «ОБОЛОНЬ»)……33
2.1. Економічно-організаційна характеристика підприємства та організація бухгалтерського обліку на ньому……33
2.2. Організаційне та методичне забезпечення бухгалтерського обліку операцій з експорту послуг на підприємстві……..41
2.3. Оподаткування операцій з експорту послуг……50
2.4. Відображення операцій з експорту послуг в звітності……55
Висновки до 2 розділу……...57
РОЗДІЛ 3. ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АНАЛІЗУ ОПЕРАЦІЙ З ЕКСПОРТУ ПОСЛУГ НА ПІДПРИЄМСТВІ ГАЛУЗІ…….59
3.1. Оцінка основних аналітичних показників діяльності досліджуваного підприємства……..59

3.2. Інформаційне та методичне забезпечення економічного аналізу операцій з експорту послуг на підприємстві……..71
3.3. Аналіз операцій з експорту послуг на підприємстві галузі……74
Висновки до 3 розділу……...86
ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ……88
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ……..92
ДОДАТКИ

ВСТУП

Актуальність дослідження. В умовах сучасної глобалізації та постійного розширення міжнародних економічних зв’язків, питання експорту послуг набуває надзвичайної актуальності для підприємств усіх розмірів та галузей. Експорт послуг є ключовим елементом стратегії багатьох компаній, спрямованим на забезпечення нових ринків збуту та розширення бізнесу. Цей напрямок діяльності вимагає не лише високого рівня професійності в наданні конкретних послуг, але також ефективного бухгалтерського обліку для забезпечення фінансової стійкості та оптимізації оподаткування.

Специфіка обліку операцій з експорту послуг включає в себе низку складних аспектів, таких як конвертація валют, визначення вартості послуг для цільового ринку, оподаткування міжнародних транзакцій, що потребує вивчення та аналізу національних та міжнародних бухгалтерських стандартів. Такий підхід стає стратегічно важливим для підприємств, оскільки дозволяє не лише ефективно керувати фінансовими ресурсами, але й визначити оптимальні шляхи розвитку на міжнародному ринку. У цьому контексті, дослідження бухгалтерського обліку та аналізу операцій з експорту послуг стає необхідним інструментом для успішної та стійкої діяльності компаній у глобальному бізнес-середовищі.

Найбільш експортованими видами послуг у 2022 році були послуги у сфері телекомунікації, комп'ютерні та інформаційні (40,5% від усіх експортованих послуг, або 3,7 млрд дол. США), транспортні послуги (32,3%, або 3 млрд дол. США) та ділові послуги (11,2%, або 1 млрд дол.) В 2023 відповідно до оновлених даних Нацбанку, найбільший внесок з експорту послуг принесла IT-індустрія, принісши $6,7 млрд завдяки експорту своїх послуг, але такий показник був на 8,5%, або на $622 млн, менше за показник 2022 року, а обсяг IT-експорту впав до рівня 2021 року, коли він становив $6,9 млрд.

Мета дослідження полягає в ретельному вивченні бухгалтерського обліку та аналізу операцій з експорту послуг з метою розкриття оптимальних стратегій

управління фінансами та оптимізації оподаткування для підприємств, які здійснюють експорт послуг.

Для досягнення мети, сформовано наступні **завдання:**

– розглянути економічну сутність операцій з експорту послуг як об’єкта бухгалтерського обліку та аналізу;

– здійснити анотований огляд вітчизняного законодавства та періодичної літератури з обліку та аналізу операцій з експорту послуг;

– описати Міжнародні стандарти фінансової звітності та Міжнародні стандарти аудиту, що регулюють облік операцій з експорту послуг;

– дослідити динаміку розвитку пиво безалкогольної галузі та місце ПрАТ «Оболонь» в ній;

– надати економічно-організаційну характеристику підприємства та організацію бухгалтерського обліку на ньому;

– розглянути організаційне та методичне забезпечення бухгалтерського обліку операцій з експорту послуг на підприємстві;

– дослідити оподаткування операцій з експорту послуг;

– розглянути відображення операцій з експорту послуг в звітності;

– здійснити оцінку основних аналітичних показників діяльності досліджуваного підприємства;

– описати інформаційне та методичне забезпечення економічного аналізу операцій з експорту послуг на підприємстві;

– сформувати аналіз операцій з експорту послуг на підприємстві галузі.

Об’єкт дослідження - система бухгалтерського обліку та фінансового аналізу, що застосовується до операцій з експорту послуг на ПрАТ «Оболонь».

Предметом дослідження є методи та процедури бухгалтерського обліку, що використовуються для реєстрації та обліку фінансових операцій з експорту послуг, а також фінансовий аналіз, спрямований на виявлення факторів, що впливають на ефективність цих операцій та визначення можливостей їх оптимізації.

Під час даного дослідження використовувались наступні **методи пізнання**: спостереження, індукція та дедукція, аналіз і синтез, а також методи статистичного групування, та аналізу операцій з експорту послуг.

Наукова новизна представленого дослідження полягає в системному підході до вдосконалення обліку та аналізу операцій з експорту послуг на підприємствах. Основною спрямованістю роботи стало розроблення конкретних пропозицій щодо удосконалення розуміння сутності операцій з експорту послуг, детального вивчення порядку організації обліку та аудиту таких операцій на прикладі ПрАТ «Оболонь», а також розробка рекомендацій для більш точного відображення цих операцій у фінансовій звітності.

Практичне значення отриманих результатів виявляється у створенні конкретних рекомендацій для поліпшення економічного змісту, обліку та аудиту операцій з експорту послуг. Запропоновані рекомендації спрямовані на вдосконалення методики обліку та аналізу, сприяючи оптимізації фінансового відображення таких операцій. Особливий акцент зроблено на адаптації висновків для використання їх в реальних умовах підприємницької діяльності, що робить отримані рекомендації практично цінними та застосовними в обліковій практиці підприємств експортної діяльності.

Апробація результатів роботи.

РОЗДІЛ 1
ТЕОРЕТИЧНІ ПОЛОЖЕННЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ТА АНАЛІЗУ ОПЕРАЦІЙ З ЕКСПОРТУ ПОСЛУГ

1.1. Економічна сутність операцій з експорту послуг як об'єкта бухгалтерського обліку та аналізу

Світова торгівля визначається як традиційна та історично первинна, що залишається однією з ключових форм міжнародного економічного взаємодії. Її значущість проявляється у кількісному вираженні міжнародного поділу праці, сприяючи підвищенню ефективності виробництва, зменшенню витрат та пошуку оптимальних стратегій для задоволення економічних інтересів. Однак, на сучасному етапі, світова торгівля послугами набуває особливої актуальності та швидко розвивається, виявляючи свою перспективність.

У наш час послуги становлять суттєву частину економічної діяльності, охоплюючи різні сектори, такі як телекомунікації, транспорт, освіта, охорона здоров'я, туризм, будівництво, фінанси та інші. Зростання важливості цього сегменту економіки свідчить про постійні зміни в його структурі, що вимагає проведення нових досліджень на основі оновлених статистичних даних.

Послуга представляє собою специфічну економічну категорію, і досі не існує єдиного, загальноприйнятного та однозначного визначення для неї. Відсутність узгодженого трактування пов'язана з особливостями послуг як об'єкта торгівлі. Для розуміння причин різних підходів до трактування поняття «послуга» і вирішення проблеми сформування чіткого визначення цієї економічної категорії розглянемо основні особливості послуг як товару. [17]

Основними характеристиками послуг як об'єкта торгівлі є їх нематеріальний характер (невидимість та невідчутність на дотик), нерозривність процесів виробництва та реалізації, неможливість накопичення, зберігання та транспортування послуг, а також висока ступінь індивідуалізації залежно від надавача та вимог споживача. Однією з найсуттєвіших особливостей послуг, яка

відрізняє їх від товарів, є їхній нематеріальний характер. Так як послуги не мають речової форми, вони не зберігаються і є невіддільними від свого виробника. Цінність послуг визначається корисним ефектом або вигодою, отриманою в процесі надання послуг. Отже, споживання послуг відбувається безпосередньо в момент їхнього надання та в місці надання. Проте для деяких видів послуг дані характеристики не є характерними: деякі послуги можна побачити (наприклад, електронні звіти консультантів), а інші можуть зберігатися (такі як системи телефонних автовідповідачів та ін.).

Як об'єкт торгівлі, послугам також притаманний нематеріальний характер, і реалізація послуг фактично представляє собою продаж процесу праці. Таким чином, якість послуг, в основному, визначається якістю процесу праці. Дана характеристика суттєво відрізняє продаж послуг від реалізації товарів, де покупці можуть вивчати товар, його якість та приймати рішення про покупку, яке залежить від особистості продавця на значно меншій мірі.

Манаєнко І.М. виділяє вісім загальних відмінностей між послугами та товарами з маркетингової точки зору. Зокрема, більшість послуг не може бути інвентаризованою, їх невідчутний елемент переважає створення вартості, послуги можуть бути важко уявити чи осягнути, споживачі можуть брати участь в процесі виробництва послуги, індивідуальність та різноманітність процесів виробництва та розподілу, важливість часового фактора та можливість дистрибуції через нефізичні канали розподілу [24].

Описані особливості послуг у ролі об'єкта торгівлі призвели до існування багатьох різних трактувань цієї економічної категорії, які ми більш детально висвітлили в таблиці 1.1.

Таблиця 1.1

Наукове трактування «послуга»

Науковець	Визначення послуги
Ковальчук Т.Г.	Будь-які функції, спрямовані на задоволення людських потреб, але не безпосередньо направлені на виробництво будь-яких предметів [21].
Кононова О.Є.	Корисний ефект, що виникає в процесі продуктивної праці, тобто цілеспрямованої діяльності, спрямованої на задоволення конкретної потреби людини [22].

Продовж. табл. 1.1

Куцик В.П.	Специфічна форма економічних відносин, пов'язана з конкретною трудовою діяльністю [24].
Булатів А.С.	Стан людини або предмету, який належить будь-якому учаснику економічних відносин [18].
Малахова О.	Об'єкти продажу у вигляді дій, вигод або задоволення, не мають матеріальної форми [25].
	Важлива економічна категорія, ключовий пункт для правильного розуміння сутності процесів обслуговування [25].
Панасюк В.М.	Форма економічних відносин з приводу конкретної трудової діяльності, в результаті якої створюється спеціальна споживча вартість [27].
Мельничук І.В.	Специфічна політико-економічна категорія, що реалізується як корисний ефект діяльності та функціонує в базі споживання [27].
Параниця Н.В.	Самостійний об'єкт застосування праці і додаткових джерел споживаючих населенням благ [29].
Романькова О.М.	Діяльність, що виконана для задоволення чиїхось потреб, господарських або інших зручностей, що надаються будь-кому [31].
	Результати економічної діяльності, які не набувають матеріально-речової форми і задовольняють певні потреби – особисті, колективні, суспільні [32].

Аналізуючи інформацію з таблиці 1.1 слід відмітити, що більшість визначень, які були представлені різними вченими та економістами, можна умовно розділити на два основні підходи: розглядання послуг як особливого товару та розуміння послуг як економічного блага. Крім того, існує значна кількість альтернативних визначень, які не вписуються в жоден з наведених підходів.

Перший підхід розглядає послуги як специфічний нематеріальний товар, що базується на їхніх властивостях, спільних з товарами, таких як здатність задовольняти певні потреби та придатність для обміну. Цей підхід визначає послугу, як особливий вид товару, де переважають невідчутні якості.

Другий підхід розглядає послуги як результат економічної діяльності, корисний ефект, що виникає в процесі цілеспрямованої діяльності та задовольняє конкретні потреби споживачів. Даний підхід дозволяє розуміти послугу як процес та результат, що виникає внаслідок цілеспрямованої праці та приносить користь.

Врахувавши дані різноманітні підходи та унікальні особливості послуг як предмету торгівлі, можна дати таке авторське визначення: послуга – це унікальний нематеріальний товар, що представляє собою як дію, так і результат специфічної діяльності. Дана діяльність здійснюється для задоволення конкретних потреб споживача, створюється для подальшої реалізації чи обміну, має певну вартість та формує нематеріальну вигоду.

Торгівлю послугами часто характеризують як «невидиму», оскільки більшість послуг не мають матеріального вираження. Виробництво та експорт послуг відбуваються одночасно, і даний процес здійснюється безпосередньо між продавцем і покупцем. Тож торгівлю послугами можна визнати складним та багатогранним явищем, визначення якого визначається рядом підходів та контекстуальних визначень відповідно до міжнародних стандартів і угод.

Зовнішньоекономічні послуги, невидимий вид товарів, не піддаються митному контролю та не супроводжуються вантажними митними деклараціями. Оскільки послуги не існують у формі матеріальних об’єктів, на них не розповсюджуються права власності. Важливим аспектом в торгівлі послугами є проведення операцій купівлі-продажу між суб’єктами господарювання України та закордонними партнерами, будучи заснованим на взаємодії між ними як на економічній території України, так і за її межами. [20]

Визначальним елементом в оцінці експорту є надходження коштів від нерезидентів за надані послуги, тоді як обсяг імпорту включає перерахування коштів нерезидентам за одержані послуги. Ці операції фіксуються при реєстрації експортно-імпортних операцій.

Момент реєстрації обліку послуг визначається датою їх фактичного надання або отримання, ґрунтуючись на принципі нарахування, що найчастіше збігається з часом виробництва послуг. Тим не менше, існують винятки, коли перерахування платежів здійснюється на підставі річних результатів, і тоді реєстрація подій відбувається відповідно до термінів платежів за виписаними актами.

Час реєстрації може бути пов’язаний із термінами підписання контракту, умовами платежу та термінами зобов’язань з оплати за послуги. Ці дати не завжди співпадають з моментом фіксації в обліку. Реєстрація подій також може стати актуальною при зміні власності, а проведення платежів відбувається через обмін та передачу створеної вартості.

Експорт імпортних послуг реєструється на момент укладення зовнішньоекономічного контракту чи договору, що представляє собою угоду між суб’єктами зовнішньоекономічної діяльності та їх закордонними контрагентами. Цей момент охоплює всі обов’язки за визначеним контрактом, включаючи оформлення векселів та укладання кредитних угод.

Економічна сутність операцій з експорту послуг як об’єкта бухгалтерського обліку полягає в комплексному відображенні та регулюванні фінансових та економічних аспектів, пов’язаних із наданням послуг за кордоном. Даний процес включає в себе широкий спектр операцій та фінансових взаємовідносин, що вимагає точного бухгалтерського обліку для забезпечення ефективного управління та створення надійної фінансової звітності.[23]

Основні елементи економічної сутності операцій з експорту послуг у бухгалтерському обліку включають реєстрацію та аналіз фінансових транзакцій, пов’язаних із наданням послуг закордонним партнерам. Зокрема, це врахування витрат на виробництво та надання послуг, формування вартості, аналіз ризиків та визначення оптимальних стратегій фінансового управління.

Важливим аспектом є визначення обсягів операцій, які стосуються надання різноманітних послуг за кордоном - це включає в себе такі види діяльності, як консалтинг, інжиніринг, інформаційні технології, освітні та наукові послуги тощо. Бухгалтерський облік повинен відображати різноманітність цих операцій, враховуючи специфіку кожного виду послуги та їх вплив на фінансовий стан підприємства.

Операції з експорту послуг зазвичай включають в себе не лише аспекти фінансового обліку, а й управління податковими зобов’язаннями та валютним

ризиком, що є ключовими елементами ефективного фінансового управління компанією: (табл. 1.2) [26]

Таблиця 1.2

Аспекти операцій з експорту послуг

Аспект	Опис
Облік податкових зобов'язань	Під час проведення операцій з експорту послуг, компанії повинні уважно враховувати податкові зобов'язання, які можуть виникнути у зв'язку зі здійсненням таких операцій. Це включає в себе розрахунок податків на прибуток, податків на додану вартість, а також інших податків, які можуть варіюватися залежно від країни та характеру послуг. Бухгалтерія повинна точно розкрити всі податкові зобов'язання та своєчасно подати відповідні звіти органам податкової служби.
Виведення оптимальних податкових стратегій	Розробка оптимальних податкових стратегій є ключовим етапом управління оподаткуванням для компаній, що здійснюють експорт послуг. Це може включати в себе вивчення різних податкових пільг, знижок чи оптимізаційних можливостей, які дозволяють зменшити податкове навантаження. Компетентна бухгалтерія сприяє визначенню оптимальних шляхів мінімізації фінансових втрат через податки.
Передплата за послуги	Багато контрактів на надання послуг передбачають оплату частини вартості перед початком робіт. Бухгалтерія повинна правильно відображати цю передоплату у фінансових звітах, визначати її вплив на готівковий потік та враховувати при розрахунках прибутковості проекту.
Отримання платежів в різних валютах	В контексті експорту послуг зазвичай виникає питання валютних ризиків. Отримання платежів в різних валютах може призвести до коливань у вартості операцій через зміни обмінних курсів. Бухгалтерія повинна слідкувати за змінами курсів, визначати валютний ризик та розробляти стратегії з його управлінням
Управління валютним ризиком	Зменшення валютного ризику включає в себе використання фінансових інструментів, таких як форварди, опціони чи свопи. Бухгалтерія в цьому випадку грає ключову роль у визначенні оптимальних стратегій зменшення впливу коливань валютних курсів на фінансовий стан компанії.

Одним із ключових етапів вважається визначення моменту реєстрації обліку послуг, що базується на фактичному наданні послуги або отриманні платежу. Дана динаміка також залежить від термінів контракту, умов платежів та інших факторів.

Крім того, облік експорту послуг включає в себе відображення в статистиці вартості послуг, визначення співвідношення витрат та прибутку, аналіз фінансового ризику та розроблення заходів щодо його зменшення.

Однією з ключових задач бухгалтерського обліку є також забезпечення відповідності всіх операцій з експорту послуг вимогам законодавства та міжнародних стандартів. Такий підхід гарантує правильність та прозорість фінансової звітності, що є важливим чинником для забезпечення довіри як внутрішніх, так і зовнішніх стейкхолдерів.

Облік зовнішньоекономічних послуг передбачає реєстрацію їх вартості в валюті контракту, керуючись Класифікацією послуг зовнішньоекономічної діяльності (ДК 012-97). Ця класифікація базується на міжнародних стандартах, таких як ISO 3166-1:2006 для класифікації країн та ISO 4217:2001 для класифікації валют. Для перерахунку вартості послуг у долари США використовується середньоквартальний офіційний курс валют, встановлений Національним банком України.[20]

Статистичні спостереження з обсягами зовнішніх послуг проводяться за участю органів державної статистики, які отримують звітні дані від підприємств та організацій, здійснюючих зовнішньоекономічну діяльність. Види послуг, що обліковуються, включають транспортні, подорожі, будівельні, страхові, фінансові, комп’ютерні, науково-дослідні та інші.

Основні види зовнішньоекономічних послуг охоплюють широкий спектр сфер, таких як транспортування, будівництво, страхування, фінанси, інформаційні технології, наука, архітектура та інші. Транспортні послуги включають перевезення вантажів та пасажирів, а будівельні – спорудження та монтаж різноманітних об’єктів.

Систематичний облік та аналіз зовнішньоекономічних операцій дозволяють ефективно управляти фінансами, мінімізувати ризики та розробляти стратегії для успішної діяльності на міжнародних ринках. Під час обліку важливо враховувати різноманітні аспекти, такі як податкові зобов’язання, валютний облік, управління валютним ризиком та інші елементи, що визначають фінансову ефективність компанії в глобальному бізнес-середовищі.

Слід відмітити, що операції з експорту послуг вважається значущою складовою сучасного міжнародного бізнесу та відіграють важливу роль у

формуванні економічної активності на міжнародному рівні. Важливим аспектом збору даних є врахування не лише територіальних, але й міжнародних аспектів операцій, що дозволяє отримати повну картину зовнішньоекономічних відносин в галузі надання та отримання послуг. Тож слід відмітити, що економічну сутність операцій з експорту послуг в розрізі аналізу можна проаналізувати з різних точок зору, охоплюючи фінансові, стратегічні, податкові та валютні аспекти.

Фінансовий аналіз операцій з експорту послуг передбачає детальне дослідження фінансових показників, пов'язаних з наданням та отриманням послуг. До ключових фінансових показників відносяться прибутковість операцій, готівковий потік, рентабельність проектів, витрати на маркетинг та рекламу. Здійснення фінансового аналізу дозволяє визначити ефективність та прибутковість операцій з експорту послуг, а також виявити можливості для оптимізації витрат та підвищення прибутковості.[30]

Стратегічний аналіз операцій з експорту послуг включає в себе вивчення конкурентного середовища, аналіз ринкових тенденцій, ідентифікацію ключових конкурентів та визначення унікальних переваг компанії на міжнародному ринку. Зокрема, дослідження вимог та очікувань споживачів може допомогти у формуванні стратегії, спрямованої на надання конкурентоздатних послуг та підвищення попиту на них.

Податковий аналіз операцій з експорту послуг включає в себе вивчення податкового законодавства в країнах, де здійснюються операції. До основних аспектів відносяться розрахунок податкових зобов'язань, визначення оптимальних податкових стратегій та забезпечення відповідності податковому законодавству. Додатково, компанії можуть досліджувати можливості використання податкових пільг та стимулів.

Валютний аналіз операцій з експорту послуг враховує вплив змін обмінних курсів на фінансовий стан компанії. Зокрема, вивчення валютного ризику та використання інструментів управління ризиком, таких як форвардні угоди чи

опціони, може забезпечити фінансову стабільність у умовах коливань валютних курсів.

Маркетинговий аналіз орієнтований на вивчення попиту на послуги в різних регіонах, розробку ефективних стратегій маркетингу та реклами, а також визначення оптимального цінового політики. Дослідження ринкових сегментів та поведінки споживачів дозволяє компаніям ефективно впроваджувати свої послуги на міжнародних ринках.

Логістичний аналіз операцій з експорту послуг включає в себе вивчення оптимальних шляхів доставки та надання послуг, визначення транспортних та логістичних витрат, а також оцінку термінів постачання. Вирішення логістичних викликів дозволяє компаніям максимізувати ефективність своїх логістичних процесів та забезпечити вчасне та якісне надання послуг.

Аналіз інноваційного потенціалу полягає в ідентифікації можливостей впровадження новітніх технологій та підходів у сферу експорту послуг. Застосування інновацій може підвищити конкурентоспроможність та забезпечити переваги на ринку.[30]

Взагалі, аналіз операцій з експорту послуг вимагає комплексного підходу, що охоплює різні аспекти бізнесу та враховує специфіку міжнародного взаємодії. Впровадження високоефективних стратегій управління та аналізу може сприяти успішному розвитку компаній на глобальних ринках послуг. Тож слід відмітити, що моніторинг обсягів надання та отримання послуг є результатом систематичного збору державною статистикою інформації, яка надходить у вигляді звітності від підприємств та організацій, що діють відповідно до законодавства України та здійснюють діяльність, пов’язану з експортом та імпортом послуг.

Згідно з укладеними договорами та контрактами, підприємства та організації провадять відповідні операції з надання та отримання послуг від закордонних партнерів. Зазначені операції охоплюють як територію України, так і межі країни.

Процедура збору статистичних даних включає в себе систематичне збирання статистичної звітності від підприємств та організацій, які функціонують відповідно до українського законодавства та займаються діяльністю, пов’язаною із зовнішньоекономічними операціями щодо надання та отримання послуг.

Органи державної статистики координують цей процес, забезпечуючи правильний та систематичний збір даних від суб’єктів господарювання. Державна статистична звітність, отримана від підприємств, у яких фіксуються експортні та імпортні операції щодо послуг, становить основу для створення статистичних спостережень щодо обсягів цих операцій.

Органи статистики враховують обсяги наданих послуг та отриманих послуг відповідно до встановлених стандартів та критеріїв. Отримана інформація дозволяє проводити аналіз та оцінку стану ринку послуг, визначати тенденції та розвиток цього сегменту економіки.[29]

Тож слід відмітити, що економічна сутність операцій з експорту послуг як об’єкта бухгалтерського обліку та аналізу визначається складністю та множинністю факторів, які впливають на фінансовий стан підприємства в умовах глобального бізнес-середовища. Бухгалтерський облік операцій з експорту послуг вимагає систематичного та деталізованого підходу до реєстрації та аналізу фінансових операцій. Даний процес включає в себе визначення податкових зобов’язань, управління валютним ризиком, оцінку фінансової ефективності та стратегічне планування. За допомогою бухгалтерського обліку операцій з експорту послуг підприємства можуть ефективно управляти фінансами, мінімізувати ризики та визначати стратегії для успішної діяльності на міжнародних ринках.

1.2. Анотований огляд вітчизняного законодавства та періодичної літератури з обліку та аналізу операцій з експорту послуг

Здійснення експортних операцій з експорту послуг на території України піддане регулюванню через комплексний набір нормативно-правових актів, що охоплюють різні аспекти зовнішньоекономічної діяльності. Це включає Закони України, Укази Президента України, Декрети Кабінету Міністрів України, Положення Міністерства економіки України, Міністерства Зовнішньоекономічних Зв'язків, а також угоди, укладені Україною з іншими країнами та інші нормативно-правові акти.

Основним нормативним документом вважається Закон «Про зовнішньоекономічну діяльність» [14], що визначає ключові терміни та принципи цієї діяльності, регламентує права та обов'язки суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності та закріплює основні правила її здійснення. Закон також визначає ряд видів зовнішньоекономічної діяльності, регламентує економічні відносини з іншими державами та визначає відповідальність за порушення законодавства.

Даний закон враховує права та інтереси держави та суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності та визначає відповідальність у випадках порушення норм та обов'язків, визначаючи застосовувані санкції. Регулювання експортних операцій на Україні сприяє створенню стабільного та взаємовигідного економічного середовища для суб'єктів господарювання та сприяє їхньому успішному входженню в глобальні економічні процеси.

З метою запобігання демпінгу використовується Указ Президента України «Про заходи щодо запобігання експорту товарів за цінами, що можуть розглядатися як демпінгові». [13]

Бухгалтерський облік має свою власну систему регулювання на законодавчому рівні, де нормативні документи визначають якість та порядок відображення різних операцій. Специфіка експортних операцій у

бухгалтерському обліку визначається рядом нормативних документів, що прямо чи опосередковано впливають на цей процес.

Прямо на облік та аналіз експорту послуг впливають НП(С)БО 21 «Вплив змін валютних курсів» [8] та Податковий кодекс України [9]. Зокрема, вони регулюють визнання доходу та облік операцій, пов'язаних із зміною валютних курсів.

Враховуючи, що як бухгалтерський облік так і аналіз базується на первинних документах, важливим є Акт надання послуг чи інший документ, узгоджений сторонами. Дохід визнається згідно з НП(С)БО 15 «Дохід» [10], а визначення дати визнання доходу для експортних операцій залежить від умов поставки та ІНКОТЕРМС.

Необхідним для ефективного бухгалтерського обліку та аналізу є також оцінка експортних операцій. Для цього використовуються валютні курси, регульовані НП(С)БО 21 [11], що визначають порядок перерахунку сум у іноземній валюті у валюту звітності.

Беззаперечний той факт, що обсяг експорту послуг України з Російською Федерацією мав велике значення. Проте на даний момент основні завдання для країни полягають не лише в обмеженні співпраці з агресором, а й у формуванні правового базису для розвитку зовнішньоекономічної діяльності (ЗЕД) з іншими країнами, зокрема, з державами Європейського Союзу (ЄС), оскільки європейський ринок є перспективним в контексті поточних подій.

У контексті воєнного стану були прийняті низка нормативних актів, спрямованих на регулювання ЗЕД та підтримку експортної діяльності. Зокрема, Постанова Кабінету Міністрів України № 314 від 18.03.2022 р. [1] спрощує процедури отримання ліцензій для експортних операцій з експорту послуг в тому числі. Постанова також передбачає обов'язковість ліцензії для проведення експортних операцій з експорту послуг. Додатково, інші нормативні акти, такі як положення статті 29 Закону України «Про зовнішньоекономічну діяльність» [14], визначено, що у випадку застосування державою-агресором та/або державою-окупантом дискримінаційних та/або недружніх заходів щодо України,

заходи у відповідь можуть бути застосовані за рішенням Кабінету Міністрів України шляхом спрощеної процедури. Дані аспекти також відображені в інших регуляторних документах; обмежувальні заходи ВРУ стосовно експорту послуг до країни-агресора визначені в Податковому і Митному Кодексах України. Додатково, Державна митна служба України, на 24 лютого 2022 року, розмістила інформацію про тимчасове закриття ряду митних пунктів пропуску на кордоні з Росією та Білоруссю, деталізацію якого оприлюднило у Розпорядженні КМУ № 188-р від 26.02.2022 [15]. Даний документ містить відомості про офіційне тимчасове припинення роботи окремих пунктів пропуску через державний кордон та контрольних пунктів, переважно тих, що знаходяться на кордоні з Росією та Білоруссю, або в безпосередній близькості до районів, де ведуться активні бойові дії. Це свідчить про фактичне зупинення митного оформлення послуг із зазначених країн.

Загалом, ефективний бухгалтерський облік та аналіз експортних операцій з експорту послуг ґрунтується на точному відображенні операцій у відповідності із законодавством та нормативними актами, що визначають процедури та правила цього процесу.

Слід також відмітити, що в зв’язку з розвитком міжнародних економічних відносин та зростанням міжнародної торгівлі послугами виникає необхідність детального вивчення обліку та аналізу операцій з експорту послуг. Здатність компаній ефективно управляти даним процесом визначає їхню конкурентоспроможність на світовому ринку. Періодичний аналіз та облік господарських операцій, пов’язаних із зовнішньоекономічними послугами, сприяють розробці оптимальних стратегій, спрямованих на забезпечення стійкого росту та успішної інтеграції в глобальну економічну систему. У цьому контексті важливим є анотований огляд періодичної літератури, який надає всебічний погляд на актуальні аспекти обліку та аналізу операцій з експорту послуг, врахувавши сучасні тенденції та методологічні підходи.

Аналізуючи періодичну літературу з обліку ми відмітили, що нині серед вітчизняних авторів не існує єдиного визначення «операції з експорту послуг»

саме тому в таблиці 1.3 нами було проведено порівняльний аналіз різних підходів для подальшого виокремлення єдиного визначення даного поняття.

Таблиця 1.3

Порівняльний аналіз підходів до визначення поняття «операції з експорту послуг»

Автор	Визначення	Переваги	Недоліки
Булатів А.С. [18]	Операції, спрямовані на вивіз послуг за межі держави. Враховано послуги. Не вказана конкретна мета операцій, передбачено фізичне перетинання митного кордону.	- Враховано різноманіття послуг.	- Відсутність конкретизації мети операцій.
Романькова О.М. [32]	Операції, що передбачають продаж послуг за кордон для передачі їх у власність іноземному контрагентові. Визначено експорт як важливе джерело прибутку для держави.	- Акцент на вигідності експортних операцій для держави.	- Відсутність уточнення щодо продажу послуг.
Фурса В.П. [33]	Комерційна діяльність, пов’язана з продажем за кордон послуг національного виробництва. Визначено як складову частину зовнішньої торгівлі та джерело прибутку для держави.	- Зазначено значення експорту для національного виробництва.	- Відсутність урахування послуг іноземного походження.

Загалом ми відмітили, що різні автори надають різний акцент у визначенні поняття «операції з експорту послуг». Деякі з них враховують різноманіття послуг, інші наголошують на вигідності експорту для держави, а треті визначають його як частину зовнішньої торгівлі. Усі вони мають свої переваги та недоліки, і завдяки комбінації їхніх підходів можна отримати більш повне розуміння операцій з експорту послуг.

На основі порівняльного аналізу визначень «операцій з експорту послуг» від різних авторів, можна здійснити інтеграцію поглядів та надати власне трактування цього поняття. На наш погляд операції з експорту послуг можна розглядати як комерційну діяльність, спрямовану на продаж та вивіз послуг за кордон для передачі їх у власність іноземному контрагентові

Дослідивши наукову літературу ми визначили, що аналітичний облік у сфері експорту послуг може бути організований в розрізі країн-експортерів,

впорядкованих за алфавітним порядком. В межах кожної країни розподіл може відбуватися за постачальниками, кількістю укладених контрактів та обсягом документів, що підлягають сплаті. Крім того, аналітичний облік може бути ведений для кожного окремого покупця, кожного платежу та для розрізу валюти, в якій проводяться операції.

Щодо синтетичного обліку операцій з експорту послуг, він може бути відображений на дебеті рахунку 362 «Розрахунки з іноземними покупцями». До цього рахунку можуть бути відкриті субрахунки четвертого порядку для кожної конкретної іноземної валюти. У випадку отримання передплати, відповідні проводки можуть бути занесені на кредит рахунку 31 «Рахунки в банках», а також на дебет рахунку 681 «Розрахунки за авансами одержаними».

Для обліку доходів, отриманих від експортних операцій у сфері послуг, застосовується рахунок 70 «Доходи від реалізації». Цей рахунок використовується для кредитування при отриманні доходу, і при завершенні періоду його сума списується на субрахунок 791 «Результат операційної діяльності». [20]

Списання вартості реалізованих експортних послуг відображається на дебеті рахунку 90 «Собівартість реалізації» у взаємодії з рахунками 28 «Товари» або 26 «Готова продукція». В ході продажу експортних послуг підприємство може стикатися з комерційними витратами, такими як витрати на підготовку послуг до відвантаження, внутрішні та міжнародні перевезення, витрати на їх завантаження та розвантаження, страхування та зберігання, які накопичуються на рахунку 93 «Витрати на збут». Під час завершення періоду ці витрати списуються для відображення на фінансових результатах.

При експорті послуг експортер визначається як платник податків. Експортні операції підлягають оподаткуванню податком на додану вартість (ПДВ) за нульовою ставкою. Зобов’язання з ПДВ за нульовою ставкою виникає на дату фактичного експорту послуг. Бюджетне відшкодування суми ПДВ відбувається протягом місяця після подання декларації за звітний період, протягом якого здійснювались такі операції. Право на відшкодування існує лише

у випадку, якщо підприємство має від'ємну різницю між сумою податкового зобов'язання та податковим кредитом. Проте відшкодування обмежується лише сумою ПДВ, що фактично була сплачена у попередньому податковому періоді. Якщо залишок від'ємного значення ПДВ залишається після відшкодування, він зараховується до податкового кредиту наступного податкового періоду.[26]

Досліджуючи наукове визначення аналізу операцій з експорту послуг, визначено, що цей процес включає чотири ключові етапи. Перший етап охоплює оцінку виконання зобов'язань залежно від різних товарів та товарних категорій. Другий етап фокусується на аналізі виконання зобов'язань залежно від різних країн експорту. Третій етап включає оцінку виконання зобов'язань у країнах ближнього зарубіжжя. На четвертому етапі робиться загальний аналіз, що включає формулювання висновків стосовно рівня та якості виконання зобов'язань. Процес, який зображено на рисунку 1.1 [21], дозволяє систематично досліджувати та оцінювати ефективність операцій з експорту послуг на різних рівнях, спрямовуючи увагу на різноманітні аспекти та контексти виконання зобов'язань. Такий підхід дозволяє комплексно розглядати всі аспекти експортної діяльності, що сприяє більш глибокому розумінню та управлінню цим процесом.

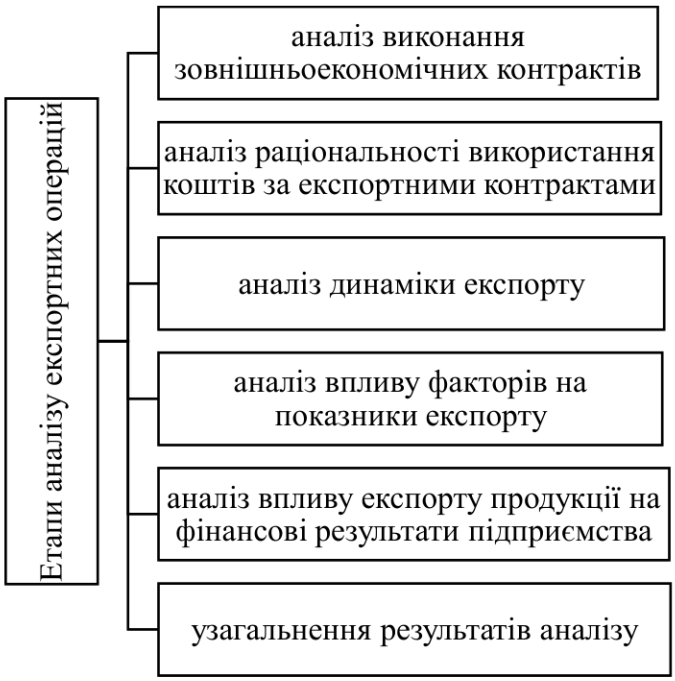


Рис. 1.1 Етапи аналізу операцій з експорту послуг

Тож слід відмітити, що аналіз експортних операцій включає етапи оцінки виконання контрактів, раціональності використання коштів, динаміки експорту та впливу факторів на його показники. Досліджується також вплив експорту на фінансові результати підприємства. Всі ці аспекти враховуються для формулювання об’єктивних висновків щодо ефективності експортної діяльності та управлінських рішень.

1.3. Міжнародні стандарти фінансової звітності та Міжнародні стандарти аудиту, що регулюють облік операцій з експорту послуг

Міжнародні стандарти фінансової звітності (МСФЗ) та Міжнародні стандарти аудиту (МСА) вважаються важливими нормативними документами, які спрямовані на забезпечення стандартів та правил для адекватного фінансового обліку та надійного аудиту. При вивченні операцій з експорту послуг, організації повинні враховувати даний регуляторний контекст для забезпечення вірного відображення таких операцій у фінансовій звітності та їх аудиту.

МСБО 21 «Вплив змін валютних курсів» [8] регулює облік операцій з іноземною валютою, в тому числі експорт послуг. Даний стандарт встановлює принципи, які компанії повинні використовувати для обліку та відображення у фінансових звітах операцій, які пов'язані з валютними коливаннями. Зокрема, МСБО 21 визначає, як перераховувати іноземну валюту у функціональну валюту підприємства, а також як обліковувати та відображати різниці в курсах валют.

Коли йдеться про експорт послуг, підприємство зазвичай отримує оплату в іноземній валюті, а це означає, що йому необхідно враховувати коливання валютного курсу. Згідно з МСБО 21, компанії повинні перераховувати вартість операцій з іноземною валютою у функціональну валюту на дату транзакції, використовуючи чинній обмінний курс. У разі зміни валютного курсу між датою транзакції та датою фактичного отримання оплати можуть виникнути курсові різниці, які потрібно правильно обліковувати у фінансових звітах.

Залежно від природи курсових різниць та їх впливу на підприємство, МСБО 21 встановлює, де саме у фінансових звітах ці різниці мають відображатися. Наприклад, курсові різниці можуть бути визнані в прибутках та збитках або ж у складі інших сукупних доходів. Для забезпечення прозорості та достовірності фінансових звітів підприємства повинні дотримуватися положень МСБО 21 при відображенні операцій з експорту послуг та враховувати будь-які курсові коливання, які можуть впливати на їх фінансові показники.

Міжнародні стандарти фінансової звітності (МСФЗ) представляють собою фундаментальний набір правил та принципів, які спрямовані на стандартизацію фінансового звітування організацій у всьому світі. Один із ключових стандартів, який визначає правила визнання та вимірювання доходу від договорів про надання послуг, є МСФЗ 15 «Дохід від договорів з клієнтами».[6]

МСФЗ 15 встановлює обов’язкові вимоги для визнання доходу та визначення його обсягу. У контексті експорту послуг, даний стандарт надає чіткі директиви щодо того, коли і яким чином дохід від операцій з експорту послуг має бути визнаний у фінансовій звітності. Зокрема, він регулює момент визнання доходу, який настає, коли контроль над товаром чи послугою передається клієнту, разом із здатністю отримати відповідну компенсацію.

При веденні обліку експортних операцій, особливу увагу слід звертати на вимоги МСФЗ 9 «Фінансові інструменти». [7] Даний стандарт визначає облік фінансових інструментів, включаючи валютні операції, що є невід’ємною частиною міжнародних експортних угод. Він встановлює принципи класифікації та оцінки фінансових інструментів, а також вимоги до розкриття інформації про ризики, пов’язані з такими операціями.

МСФЗ 9 також розглядає вплив подій, які сталися після звітного періоду, але до дати затвердження фінансових звітів - це має важливе значення у випадку експортних операцій, оскільки можливі зміни валютних курсів та інших факторів можуть впливати на фінансовий стан організації.

Зокрема, облік валютних операцій відіграє ключову роль у забезпеченні точності та об’єктивності фінансової звітності підприємства, що веде діяльність

на міжнародному ринку. МСФЗ 9 регламентує оцінку валютних ризиків та визначає стратегії зниження таких ризиків, щоб забезпечити стабільність та неперервність фінансових операцій.

Необхідно також враховувати, що валютні коливання можуть впливати на оцінку фінансових інструментів, таких як дебіторська заборгованість чи кредиторська заборгованість, пов'язані з експортними послугами. Отже, правильне застосування МСФЗ 9 є критично важливим для забезпечення об'єктивності та точності обліку операцій з експорту послуг.

Додатково, Міжнародні стандарти фінансової звітності (МСФЗ) обіймають ключовий аспект забезпечення належної розкритості інформації про ризики, пов'язані з операціями експорту послуг. МСФЗ, зокрема МСФЗ 9 «Фінансові інструменти», надають детальні вказівки щодо обліку та розкриття ризиків, пов'язаних із фінансовими інструментами та експортними операціями.

МСФЗ 9 визначає основні принципи обліку фінансових інструментів та встановлює вимоги до розкриття інформації про ризики, які можуть виникнути внаслідок валютних операцій та інших факторів, пов'язаних із зовнішньоекономічною діяльністю. Даний стандарт визначає процес класифікації та оцінки фінансових інструментів, включаючи валютні операції, що може відігравати ключову роль у міжнародних експортних угодах.

Один із ключових аспектів МСФЗ 9 - це визначення ризиків та їхній вплив на фінансовий стан підприємства. У контексті експорту послуг, особливо важливо враховувати ризики, пов'язані зі змінами валютних курсів, процентними ставками та іншими факторами ринкового середовища, які можуть впливати на доходи та витрати підприємства.

МСФЗ 9 зобов'язує підприємства надавати детальну інформацію щодо фінансових ризиків у своїх фінансових звітах - це включає в себе оцінку сенситивності до різних факторів, визначення стратегій зниження ризиків та забезпечення належної відкритості стосовно використаних фінансових інструментів. Такий підхід допомагає зацікавленим сторонам краще розуміти потенційні ризики та їх вплив на фінансовий стан підприємства.

Додатково, МСФЗ 9 визначає правила розкриття інформації щодо кредитного ризику та ліквіднісних резервів - це має велике значення при оцінці кредитоспроможності клієнтів, що здійснюють експортні операції, та управлінні ліквідністю підприємства. Розкриття даної інформації грає ключову роль у формуванні довіри та визначенні ризиків для стейкхолдерів

Міжнародні стандарти аудиту (МСА) теж відіграють визначальну роль у забезпеченні достовірності та надійності фінансової інформації, представленої в фінансових звітах підприємств. Особливу вагу набуває МСА 315 «Ризики значущих помилок» [3], який визначає підходи аудиторів до оцінки ризиків, які можуть виникати в контексті операцій експорту послуг.

МСА 315 встановлює основні принципи та процедури, які аудитор повинен застосовувати при оцінці ризиків значущих помилок у фінансовій звітності. У випадку операцій з експорту послуг, аудитор зобов’язаний ідентифікувати та оцінити ризики, пов’язані з цим типом діяльності - це включає в себе оцінку ризиків, пов’язаних з валютними операціями, змінами ринкових умов та іншими факторами, що можуть впливати на фінансовий стан підприємства.

Один із ключових аспектів МСА 315 - це ретельний аналіз і врахування факторів ризику, що можуть виникнути в результаті експортних операцій, таких як політичні, економічні та правові фактори в країнах партнерах, де здійснюється експорт. Аудитор повинен визначити, наскільки ці ризики можуть вплинути на достовірність та об’єктивність фінансової звітності та розробити стратегії зниження цих ризиків.

МСА 540 «Аудит облікових оцінок та пов’язане з ними розкриття інформації» [4] також є ключовим стандартом, який має важливе значення при аудиті операцій з експорту послуг. Даний стандарт визначає підходи до оцінки значущих помилок, які можуть виникати при визначенні справедливої вартості активів та обов’язків, що є важливим аспектом обліку таких операцій.

Оцінка справедливої вартості валютних операцій, а також інших активів та зобов’язань, пов’язаних з експортом послуг, може бути складним завданням. МСА 540 вимагає від аудитора ретельно оцінювати методи оцінки,

використовувані підприємством, та перевіряти адекватність розкриття інформації про ці оцінки у фінансових звітах.

Загальний підхід МСА 315 та МСА 540 допомагає аудиторам визначити обсяг та напрямок своєї діяльності, забезпечуючи високий ступінь достовірності та надійності фінансової інформації. Детальна аналітика ризиків та ретельна перевірка обліку операцій з експорту послуг, виконані в рамках вимог МСА, допомагають не тільки визначити можливі ризики, але й розробити стратегії їх управління та забезпечити високий ступінь впевненості у фінансовій стійкості та прозорості підприємства, що здійснює міжнародні експортні операції.

Підсумовуючи, ми відмітили що Міжнародні стандарти фінансової звітності та Міжнародні стандарти аудиту визначають ключові принципи та стандарти для ефективного обліку та аудиту операцій з експорту послуг. Дотримання цих стандартів допомагає забезпечити якість та достовірність фінансової звітності, сприяючи вирішенню викликів, пов’язаних з міжнародними експортними операціями.

1.4. Динаміка розвитку пиво безалкогольної галузі та місце ПрАТ «Оболонь» в ній

Ринок пиво безалкогольної продукції в Україні є досить розвинутим і має значний потенціал. Пиво безалкогольне, також відоме як безалкогольне пиво або безалкогольний напій, є популярним вибором серед споживачів, які віддають перевагу низькому вмісту алкоголю або його повному відсутності. На ринку пивобезалкогольних напоїв присутні різноманітні види продукції, такі як безалкогольне пиво, безалкогольні газовані напої (солодкі газовані напої, лимонади, енергетичні напої тощо), безалкогольні коктейлі, фруктові соки та інші безалкогольні напої. Ці продукти можуть бути вироблені як великими пивоварами і виробниками напоїв, так і меншими місцевими підприємствами.

За останні роки спостерігається зростання попиту на пивобезалкогольну продукцію в Україні. Це пов’язано зі збільшенням свідомості споживачів щодо

здорового способу життя, збільшенням кількості людей, які обмежують споживання алкоголю або повністю його відмовляються, а також зростанням популярності функціональних напоїв, які мають додаткові корисні властивості (наприклад, напої з вмістом вітамінів, енергетичні напої зі стимулюючим ефектом тощо). (рис. 1.2) [19]

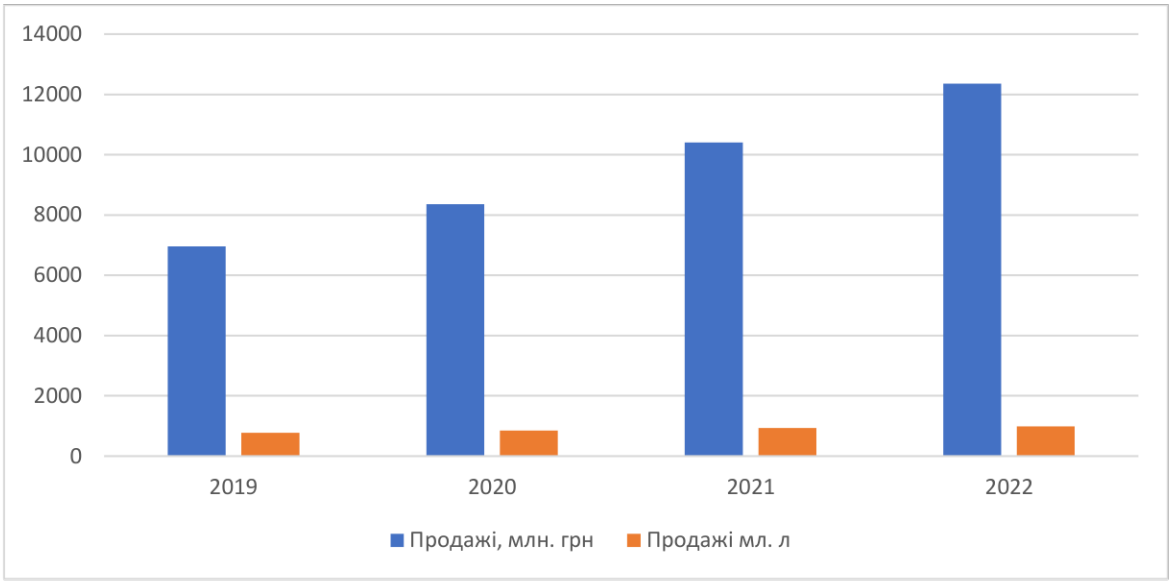


Рис. 1.2 Динаміка продажі пивобезалкогольної продукції в Україні за період 2019 – 2022 рр.

Динаміка продажів пивобезалкогольної продукції в Україні за період 2019-2022 років показує зростання як за обсягом продажів (у мільйонах гривень), так і за обсягом продажів (у мільйонах літрів).

У 2019 році продажі пивобезалкогольної продукції становили 6 955 млн грн і 770 млн літрів. Протягом 2020 року спостерігалось збільшення продажів до 8 361 млн грн і 847 млн літрів.

У 2021 році продажі подальше зросли до 10 409 млн грн і 926 млн літрів. Найбільший приріст спостерігався саме в 2021 році.

Протягом 2022 року продажі пивобезалкогольної продукції продовжили зростати, досягнувши 12 364 млн грн і 982 млн літрів.

Загалом, за вказаний період спостерігається стійкий позитивний тренд у розширенні ринку пивобезалкогольних напоїв в Україні, який відображає збільшення обсягу продажів як за грошовою вартістю, так і за об’ємом.

Конкуренція на ринку пивобезалкогольної продукції є високою, оскільки присутні багато виробників, які намагаються привернути увагу споживачів своїми продуктами. Виробники активно рекламують свою продукцію, використовуючи різні маркетингові стратегії та пропонуючи різноманітні смаки і варіанти продукту. Загалом, ринок пивобезалкогольної продукції в Україні є динамічним і залучає все більше споживачів. Зростання свідомості про здоровий спосіб життя, зміни в споживацьких уподобаннях та постійний розвиток нових продуктів стимулюють подальший розвиток цього ринку.

Аналізуючи ринок на якому діє ПрАТ «Оболонь» перш за все ми дослідили основних конкурентів:

1. ПрАТ «Фірма Полтавпиво».

Дане підприємство за формою власності вважається приватним акціонерним товариством.

Основною спеціалізацією є:

– виробництво пива;

– виробництво сидру та інших плодово-ягідних вин;

– виробництво безалкогольних напоїв; виробництво мінеральних вод та інших вод, розлитих у пляшки.

Досвід роботи: 31 рік.

Також було зауважено, що дане підприємство вважається фінансово стійким, адже вже досить тривалий час воно вважається одним із лідерів даного сектору

2. АТЗТ «Чернігівський пивкомбінат «Десна».

Дане підприємство за формою власності є закритим акціонерним товариством.

Основною спеціалізацією є:

– виробництво пива;

– виробництво сидру та інших плодово-ягідних вин.

Досвід роботи: 28 років.

Щодо рівня фінансової стабільності, то АТЗТ «Чернігівський пивкомбінат «Десна» має хороший показник, адже за тривалий час перебування на ринку у нього було змога закріпити за собою окреме коло клієнтів, які постійно купують продукцію саме у даного виробника.

3. ВАТ «Пивзавод «Рогань»«.

За формою власності дане підприємство вважається приватним акціонерним товариством.

Спеціалізацією діяльності є:

– виробництво пива;

– виробництво сидру та інших плодово-ягідних вин.

Досвід роботи: 29 років.

4. В ході дослідження стало відомо, що не дивлячись на тривалий термін існування даного підприємства, його клінтська база досить незначна, що в першу чергу пояснюється нестабільним фінансовим положенням ВАТ «Пивзавод «Рогань»«.

5. ТОВ «Перша приватна броварня».

За формою власності дане підприємство вважається товариством з обмеженою відповідальністю.

Дане підприємство спеціалізується на:

– виробництво пива;

– виробництво сидру та інших плодово-ягідних вин.

Досвід роботи: 19 років.

Виходячи із спеціалізації ТОВ «Перша приватна броварня» стало відомо, що воно повністю ідентичне із діяльністю ПрАТ «Оболонь», що вказує на те, що воно вважається основним конкурентом. Щодо фінансового стану, то тут слід зауважити, що він відносно стабільний.

6. ПрАТ «Хмельницький обласний пивзавод».

За формою власносні дане підприємство вважається приватним акціонерним товариством

Спеціалізація підприємства:

– виробництво пива;
– виробництво солоду;
– оптова торгівля напоями;
– роздрібна торгівля напоями в спеціалізованих магазинах.

Досвід роботи: 28 років.

Щодо фінансової стійкості даного підприємства то вона знаходиться на високому рівні.

Проаналізувавши ряд конкурентів ми відмітили, що ПрАТ «Оболонь» займає визначене та впливове місце в галузі виробництва безалкогольної продукції, зокрема пива. Як один із провідних виробників в Україні, компанія на протязі багатьох років успішно впроваджує інноваційні технології та високі стандарти якості для виробництва широкого асортименту безалкогольних напоїв.

Заснована на традиціях виробництва якісного пива, ПрАТ «Оболонь» використовує сучасні технології та найкращі інгредієнти для створення продукції, яка задовольняє вишукані смакові уподобання споживачів. Компанія визначається не лише високою якістю своєї продукції, але і активною ролью у розвитку та популяризації ринку безалкогольних напоїв в Україні.

ПрАТ «Оболонь» здійснює стратегічне планування та розширює свій асортимент, враховуючи актуальні тенденції споживчого попиту. Завдяки поєднанню традицій та інновацій, компанія утримує стабільний позитивний вплив на ринок безалкогольних продуктів і забезпечує високу конкурентоспроможність в умовах динамічної індустрії.

Загальний успіх ПрАТ «Оболонь» у галузі виробництва безалкогольної продукції свідчить про ефективність її стратегії, високий ступінь довіри споживачів та розуміння компанією специфіки ринку. Наполеглива спрямованість на якість та інновації робить «Оболонь» важливим учасником галузі пива безалкогольної продукції, визначаючи стандарти та встановлюючи тон для інших учасників ринку.

Висновки до 1 розділу

В ході написання даного розділу, ми відмітили наступне:

Операції з експорту послуг визначаються економічною сутністю як процес обміну послугами між суб'єктами різних країн. У бухгалтерському обліку ці операції вимагають особливої уваги, оскільки вони пов'язані із змінами валютних курсів, ризиками кредиту та іншими аспектами, що впливають на фінансовий стан підприємства. Облік операцій з експорту послуг включає в себе правильне визнання доходів, витрат та ризиків, пов'язаних із зовнішньоекономічною діяльністю.

Вітчизняне законодавство з обліку та аналізу операцій з експорту послуг орієнтоване на відповідність міжнародним стандартам. Законодавство уточнює процедури з обліку валютних операцій, оподаткування та звітності. Літературні джерела, зокрема журнали та книги з бухгалтерського обліку, надають практичні поради та кейси, що допомагають підприємствам впоратися з складнощами обліку операцій з експорту послуг.

Міжнародні стандарти фінансової звітності (МСФЗ) визначають правила визнання та вимірювання доходів від операцій з експорту послуг. МСФЗ 9 «Фінансові інструменти» регулює облік фінансових інструментів, включаючи валютні операції. Міжнародні стандарти аудиту (МСА) також важливі, зокрема, МСА 315 «Ризики значущих помилок», що визначає підходи до оцінки ризиків у контексті експортних операцій.

Ринок безалкогольних напоїв, зокрема пива безалкогольної продукції, демонструє стабільний ріст у відповідь на збільшений попит споживачів на здорові та інноваційні вироби. ПрАТ «Оболонь» визначається як ключовий гравець у цьому секторі, завдяки високій якості продукції, стратегічному плануванню та активному впровадженню новітніх технологій.

РОЗДІЛ 2
ОРГАНІЗАЦІЯ ТА МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ОПЕРАЦІЙ З ЕКСПОРТУ ПОСЛУГ НА ПІДПРИЄМСТВАХ ГАЛУЗІ (НА ПРИКЛАДІ ДІЯЛЬНОСТІ ПРАТ «ОБОЛОНЬ»)

2.1. Економічно-організаційна характеристика підприємства та організація бухгалтерського обліку на ньому

Приватне акціонерне товариство «Оболонь» вважається юридичною особою, створеною відповідно до законодавства України та діє на підставі повного господарського розрахунку. Воно має власний баланс, веде облік та складає звітність відповідно до чинного законодавства. Управління товариством покладено на керівництво ПрАТ «Оболонь» яке очолює Булах Ігор Васильович.

ПрАТ «Оболонь» має право на реалізацію різних видів діяльності, які не суперечать законам та відповідають меті створення товариства. Воно має в своєму розпорядженні необхідні засоби ідентифікації, такі як печатка, бланки та знаки для товарів та послуг, які реєструються у встановленому порядку.

Основною метою діяльності ПрАТ «Оболонь» вважається отримання прибутку через виробництво пива та інших алкогольних напоїв. Крім того, підприємство розглядає можливості для розширення спектру своєї діяльності та розвитку соціально-економічного ефекту для власників підприємства.

Досліджуючи історію створення підприємства, ми зауважили, що в 1974 році розпочалося будівництво Київського пивзаводу № 3, розташованого в районі Оболонь. Обране місце мало великі запаси м’якої та чистої води, що визначило його вибір для будівництва. Консультанти з Чехії підтвердили його відповідність. У 1980 році, до початку літніх Олімпійських ігор, стартував виробничий процес, а завод був офіційно відкритий у листопаді того ж року. У 1983 році завод отримав назву «Оболонь». Згодом утворилося Пивобезалкогольне об’єднання «Оболонь», до якого увійшли інші пивоварні.

У 1990 році колектив під керівництвом Олександра Слободяна взяв підприємство в оренду з правом викупу. У 1992 році «Оболонь» стала першою приватизованою компанією в Україні. З того часу вся її продукція маркується під торговою назвою «Оболонь». Компанія отримала численні сертифікати якості, включаючи ISO-9001 та інші.

«Оболонь» випускає широкий асортимент пивних та безалкогольних напоїв, які завоювали популярність як в Україні, так і за її межами. На сьогоднішній день, «Оболонь» входить до сорока найбільших пивоварних компаній у світі та є другою за обсягами виробництва пива в Україні.

Структура підприємства зображена на рис. 2.1.

Генеральна дирекція	Відділ маркетингу
	Виробничий відділ
	Відділ якості
	Технічний відділ
	Відділ ІТ
	Відділ з продажу
	Транспортний відділ
	Відділ з безпеки
	Відділ капітального будівництва
	Відділ матеріально - технічного постачання
	Відділ персоналу
	Відділ з безпеки
	Відділ з фінансів
	Бухгалтерія
	Відділ ЗЕД

Рис. 2.1 Організаційна структура ПрАТ «Оболонь»

ПрАТ «Оболонь» має лінійно-функціональну організаційну структуру, власне що дає собою комбінацію лінійної та функціональної структур.

Підприємство використовує комбіновану структуру управління, яка складається із забезпечення ефективного виконання всіх завдань, що покладені на лінійні ланки управління.

Керівництво підприємством здійснює директор, який займається узгодженням договорів на поставку запчастин і матеріалів, підписом контрактів з замовниками, контроль виробництва, рішення юридичних питань. Структура

управління підприємства є впорядкованою сукупністю взаємозв'язаних елементів системи, яка визначає найраціональніший розподіл праці і службових зв'язків між структурними підрозділами і працівниками апарату управління по підготовці, ухваленню і реалізації управлінських рішень. В даний час для таких підприємств дана структура управління є най економічнішою, що дозволяє достатньо оперативно доводити необхідну інформацію до кожного працівника.

Досліджуючи діяльність відділів підприємства, слід відмітити що на них покладено ряд наступних функцій: (табл. 2.1)

Таблиця 2.1

Функції які покладено на відділи ПрАТ «Оболонь»

Функції	Опис
Генеральна дирекція	Керує стратегічними рішеннями та орієнтує роботу всіх відділів на досягнення основних цілей компанії
Відділ маркетингу	Вивчає ринок, аналізує попит та конкурентну ситуацію. Розробляє та реалізує маркетингові стратегії для просування продукції компанії
Виробничий відділ	Організує виробничий процес, контролює якість виробленої продукції та впроваджує технологічні інновації
Відділ якості	Відповідає за контроль якості сировини та готової продукції, впроваджує стандарти якості
Технічний відділ	Забезпечує функціонування технічного обладнання, вирішує технічні питання та впроваджує нові технології
Відділ IT	Відповідає за розвиток та супровід інформаційних систем та технологій в компанії
Відділ з продажу	Організовує збут продукції, веде взаємодію з клієнтами та партнерами
Транспортний відділ	Організовує логістичну діяльність, відповідає за транспортну інфраструктуру та доставку продукції
Відділ з безпеки	Забезпечує дотримання правил безпеки праці та виробничих норм
Відділ капітального будівництва	Керує будівництвом та модернізацією виробничих приміщень та об'єктів
Відділ матеріально-технічного постачання	Відповідає за закупівлю сировини, матеріалів та обладнання
Відділ персоналу	Займається питаннями найму, підбору та розвитку кадрів
Бухгалтерія	Веде фінансовий облік, складає фінансову звітність та забезпечує фінансовий контроль
Відділ ЗЕД	Займається зовнішньоекономічною діяльністю компанії, в тому числі імпортом та експортом товарів

ПрАТ «Оболонь» розподіляє функції між різними відділами з метою ефективного управління та досягнення стратегічних цілей компанії. Генеральна дирекція відповідає за стратегічне керівництво, виробничий відділ організовує

виробництво та контролює якість продукції, відділ маркетингу розробляє та реалізує маркетингові стратегії. Інші відділи, такі як відділ якості, технічний відділ, відділ IT та інші, виконують специфічні завдання у своїх галузях діяльності.

Режим роботи підприємства ПрАТ «Оболонь» орієнтований на забезпечення безперебійного виробництва і високої якості продукції. Зважаючи на специфіку галузі, завод працює в режимі цілодобово з розподіленим графіком змін для забезпечення неперервності виробництва та вчасного реагування на потреби ринку.

Діяльність підприємства, спрямована на оновлення асортименту продукції, свідчить про його стратегічну орієнтацію на потреби ринку та сучасних споживачів. ПрАТ «Оболонь» постійно вдосконалює свою лінійку продукції, впроваджуючи нові смаки, упаковку та формати, щоб задовольнити різноманітні смакові уподобання споживачів та відповідати актуальним трендам на ринку.

Оновлення асортименту продукції є ключовим елементом стратегії «Оболоні» для забезпечення конкурентоспроможності та утримання лідерської позиції. Компанія активно слідкує за змінами в споживчому попиті та впроваджує інновації в свої товари, щоб залишатися на передовому фронті ринкових тенденцій.

ПрАТ «Оболонь» визначається не лише виробництвом високоякісних напоїв, але й активною маркетинговою політикою, спрямованою на привертання уваги споживачів та забезпечення стабільного попиту на їхню продукцію. Регулярне оновлення асортименту дозволяє «Оболоні» виходити в ногу з часом та завжди залишатися в центрі уваги своїх клієнтів.

Заходи з розширення та оновлення продуктового портфеля підприємства відображають глибоке розуміння ринкових тенденцій та готовність до викликів сучасного бізнес-середовища. Такий підхід сприяє зміцненню позицій «Оболоні» на ринку та підтримує її стабільний розвиток в умовах жорсткої конкуренції.

Далі ми дослідили виробничу потужність підприємства, яку було подано в табл. 2.2. (для аналізу було обрано дані за період 2020 – 2022 рр, адже фінансова звітність за 2023 р – відсутня)

Таблиця 2.2

Динаміка показників виробничої потужності ПрАТ «Оболонь»

Показники	2020	2021	2022	Відхилення 2022/2020	
				Абсолютне	Відносне
Коефіцієнт використання середньорічної виробничої потужності	0,8	0,8	1,0	0,2	25
Коефіцієнт екстенсивного навантаження	0,8	0,8	0,9	0,1	12,5
Коефіцієнт інтенсивного навантаження	0,9	1,0	1,1	0,2	22,2
Інтегральний коефіцієнт навантаження	0,7	0,8	0,9	0,2	28,6

ПрАТ «Оболонь» відзначає значний позитивний розвиток у 2022 році, що відображено в динаміці ключових показників виробничої потужності. Коефіцієнт використання середньорічної виробничої потужності зрос на 0,2, досягнувши 1,0, що свідчить про повне використання потенціалу підприємства. Крім того, зростання коефіцієнтів екстенсивного та інтенсивного навантаження на 0,1 та 0,2 відповідно вказує на підвищення продуктивності та ефективності виробництва. Інтегральний коефіцієнт навантаження збільшився на 0,2, досягнувши 0,9, що свідчить про загальне зростання обсягів та якості виробництва. Такий позитивний тренд свідчить про успішний розвиток компанії та її здатність до адаптації до ринкових викликів.

Наступним етапом даного дослідження стало вивчення основних показників роботи ПрАТ «Оболонь» за період 2020 – 2022 рр. (табл. 2.3)

Таблиця 2.3

Основні показники діяльності ПрАТ «Оболонь» за період 2020 – 2022 рр

Показники	Один. виміру	2020 рік	2021 рік	2022 рік	Відхилення 2022/2020	
					Абсолютне	Відносне
1. Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції	тис. грн.	5549706	5986592	8649174	3099468	55,8
2. Собівартість реалізованої продукції	тис. грн.	4070109	4812733	5751536	1681427	41,3
3. Адміністративні витрати	тис. грн.	361150	423695	470629	109479	30,3
4. Витрати на збут	тис. грн.	728729	790218	684010	-44719	-6,1
5. Повні витрати на виробництво і реалізацію продукції	тис. грн.	5159988	6026646	6906175	1746187	33,8
6. Прибуток (збиток) від реалізації продукції	тис. грн.	457219	-40054	1742999	1285780	281,2
7. Прибуток (збиток) чистий	тис. грн.	338614	-130821	1114681	776067	229,2
8. Витрати на 1 грн. чистої виручки від реалізації продукції	коп.	0,9	1,01	0,8	-0,1	-11,1
9. Рентабельність діяльності (продаж)	%	6,1	-2,2	12,9	6,8	111,5
10. Рентабельність продукції	%	73,3	-0,83	30,3	-43	-58,7

ПрАТ «Оболонь» за період з 2020 по 2022 роки продемонструвало значний ріст чистого доходу від реалізації продукції, збільшивши його з 5,549,706 тис. грн у 2020 році до 8,649,174 тис. грн у 2022 році. Собівартість реалізованої продукції також зросла з 4,070,109 тис. грн у 2020 році до 5,751,536 тис. грн у 2022 році. При цьому адміністративні витрати та витрати на збут також зросли у порівнянні з 2020 роком.

Однак, не залежно від зростання витрат, прибуток від реалізації продукції та чистий прибуток відчутно зросли за вказаний період, показавши значний позитивний тренд. Варто зазначити, що рентабельність діяльності (продаж) зросла від 6,1% у 2020 році до 12,9% у 2022 році, що свідчить про ефективне управління бізнесом навіть попри умови воєнного часу в країні.

В ПрАТ «Оболонь» організація бухгалтерського обліку відповідає вимогам Закону України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» та встановленій підприємством облікової політики. Положення про організацію бухгалтерського обліку на підприємстві, ретельно відображає основні принципи та процедури, встановлені для здійснення бухгалтерського обліку. Облікова політика даного підприємства сформована відповідно до вимог законодавства та стандартів бухгалтерського обліку України, затверджених Міністерством фінансів. Керівник підприємства затверджує облікову політику наказом на початку кожного року.

На виконання облікової політики та забезпечення ведення бухгалтерського обліку в ПрАТ «Оболонь» призначений головний бухгалтер, якому покладені відповідальність та повноваження з цієї справи, він керує бухгалтерським відділом, встановлює графік документообігу, контролює його дотримання та організовує відображення всіх господарських операцій у бухгалтерському обліку. Бухгалтерський відділ в ПрАТ «Оболонь» виступає самостійною структурною одиницею управління, яка відповідає за ведення обліку та формування фінансової звітності згідно з вимогами чинного законодавства. Права, обов’язки та функції бухгалтерського відділу визначені положенням «Про бухгалтерський відділ».

Основними функціями бухгалтерського відділу вважаються: облікова, контролююча та аналітична. Даний відділ здійснює нагляд і контроль за підприємством у таких сферах, як витрачання та збереження коштів, фінансово-кредитні відносини, ціноутворення, праця та виробництво. Для організації облікового процесу головний бухгалтер розподіляє обов’язки між працівниками бухгалтерії, врахувавши попередньо їх кваліфікацію, організаційну структуру облікового процесу та складність виконуваної роботи.

Бухгалтерія на підприємстві складається з трьох бухгалтерів, економіста та головного бухгалтера. Кожен з працівників відповідає за виконання певних завдань у рамках бухгалтерського обліку та фінансової звітності. Робота бухгалтерського відділу ПрАТ «Оболонь» нерозривно пов’язана з управлінням

всіма відділами та службами, а також виробничим відділом підприємства. Від цих відділів бухгалтерія отримує необхідні дані для контролю та обліку, а також надає економічну інформацію для ухвалення управлінських рішень. Право першого та другого підпису на первинних облікових документах, платіжних документах та інших документах надається керівнику підприємства та головному бухгалтеру.

Оформлення та подання первинних документів, які вважаються підставою для відображення операцій в бухгалтерському обліку, слід здійснювати у визначені строки, відповідно до графіка документообігу. У ПрАТ «Оболонь» формування облікової політики здійснювалось з урахуванням принципів підготовки фінансової звітності, встановлених чинним законодавством. Елементи облікової політики та організації бухгалтерського обліку передбачені національними стандартами бухгалтерського обліку та враховують вимоги стандартів бухгалтерського облік, адже щоразу бухгалтерія веде облік за методами та принципами, що встановлені національними стандартами бухгалтерського обліку, з урахуванням порогу суттєвості для окремих об’єктів обліку та господарських операцій.

Облікова політика щодо оподаткування та управлінського обліку на ПрАТ «Оболонь» визначена відповідно до чинного законодавства про податки і збори. Підприємство має можливість самостійно обирати методи нарахування амортизації та інші аспекти, такі як термін використання нематеріальних активів та відображення доходів за довгостроковими договорами. Управлінський облік передбачає створення центрів відповідальності, що охоплюють всю структуру підприємства. Також важливим вважається вибір методів обліку витрат виробництва, згідно якого ПрАТ «Оболонь» обрав метод обліку витрат за окремими видами продукції.

Для ведення бухгалтерського обліку ПрАТ «Оболонь» використовує програмне забезпечення «BAS - Бухгалтерія», а складський облік здійснюється за допомогою програми Excel за внутрішніми формами, розробленими на підприємстві.

2.2. Організаційне та методичне забезпечення бухгалтерського обліку операцій з експорту послуг на підприємстві

В умовах сучасного глобалізованого ринкового середовища експорт послуг стає важливим стратегічним напрямком розвитку підприємств, спрямованим на розширення аудиторії споживачів та підвищення конкурентоспроможності. ПрАТ «Оболонь» відзначається активною участю у зовнішньоекономічних відносинах, що вимагає ефективного організаційного та методичного забезпечення бухгалтерського обліку операцій з експорту послуг. Розвиток цього напрямку діяльності потребує від підприємства залучення системного підходу до організації обліку та вдосконалення методичної бази для забезпечення якісного аналізу та контролю за фінансовими процесами.

Бухгалтерський облік відіграє важливу роль у керуванні зовнішньоекономічною діяльністю та забезпечує групування необхідної інформації для ухвалення ефективних управлінських рішень. Врахувавши особливості експорту послуг на ПрАТ «Оболонь», важливо визначити основні елементи бухгалтерського обліку і їх інтерпретацію на кожному етапі експортних операцій. Розподіл таких операцій за видами та визначення специфіки обліку з країнами-партнерами враховує угоди про вільну торгівлю, до яких Україна є учасницею допомагаю бухгалтерам ПрАТ «Оболонь» ефективно організувати облік експортної діяльності та врахувати всі необхідні аспекти для оптимізації витрат та забезпечення успішного функціонування на міжнародному ринку: (табл. 2.4)

Таблиця 2.4

Характеристики багатосторонніх торговельних угод та вплив їх положень на облікове відображення операцій з експорту послуг на ПрАТ «Оболонь»

Назва угоди	Особливості експорту послуг між країнами	Вплив на облікове відображення експортних операцій
Угода про зону вільної торгівлі між Україною та ЄС	Модернізація торговельних відносин та економічного розвитку України. Відкриття ринків, скасування митних тарифів.	Зміни у відображенні в бухгалтерському обліку операцій зовнішньоекономічної діяльності. Гармонізація законів та стандартів.

Продовж. табл. 2.4

Зона вільної торгівлі між Україною та Канадою	В угоді визначено платежів, еквівалентних миту; скасування кількісних обмежень у взаємній торгівлі; визначення країни походження товарів; національний режим; державні закупівлі; свобода транзиту; застосування спеціальних захисних заходів у взаємній торгівлі послугами та інші.	Сторони угоди не застосовують мита та інших платежів, еквівалентних миту, стосовно експорту та/або імпорту товарів (за винятком випадків, передбачених в у відповідних частинах Угоди), що впливає на документування, оцінку та відображення на облікових рахунках експортних операцій.
Зона вільної торгівлі з країнами Співдружності Незалежних Держав (СНД)	Угода визначає основи режиму торгівлі послугами, права і зобов'язання країн-членів СОТ у цій сфері.	В розділі «Оцінка послуг для митних цілей» визначено особливості формування вартості, яка впливає на формування первісної вартості експортованих послуг, що відображається в бухгалтерському обліку та фінансової звітності.
Генеральна угода про торгівлю послугами	Угода визначає основи режиму торгівлі послугами, права і зобов'язання членів СОТ у цій сфері.	Угода визначає особливості формування первісної вартості послуг, що безпосередньо відображається в бухгалтерському обліку та фінансової звітності.
Угода про вільну торгівлю між Україною і Європейською асоціацією вільної торгівлі (ЄАВТ)	Угода розкриває наступні питання: «Торгівля послугами», «Конкуренція», «Інституційні положення», «Вирішення спорів» та «Прикінцеві положення». Крім того, містить Додатки, у яких закріплені роз'яснення, що деталізують положення основної частини Угоди, а саме: правила визначення походження послуг, регулювання права власності на географічні зазначення, тендерні процедури й державні закупівлі, принципи торгівлі послугами, технічні специфікації тощо.	Положення Угоди визначають особливості формування первісної вартості послуг, що безпосередньо відображається в бухгалтерському обліку та фінансової звітності.

Проаналізувавши таблицю 2.4 ми зауважили, що багатосторонні торговельні угоди, укладені ПрАТ «Оболонь» з різними країнами та організаціями, мають значний вплив на облікове відображення операцій з експорту послуг. Угоди, такі як Зона вільної торгівлі між Україною та ЄС та Угода про вільну торгівлю між Україною і Європейською асоціацією вільної торгівлі (ЄАВТ), визначають специфічні правила та умови, які впливають на

формування вартості експортованих послуг - ці угоди стимулюють модернізацію торговельних відносин, що призводить до внесення змін у бухгалтерський облік і відображення фінансових операцій. Інші угоди, такі як Зона вільної торгівлі між Україною та Канадою, також встановлюють специфічні правила щодо митних платежів та інших аспектів торгівлі, що впливають на облікове відображення експортних операцій. Кожна з цих угод, дуже важлива для управління фінансами та бухгалтерським обліком ПрАТ «Оболонь», оскільки вони визначають правила та умови торговельних відносин з партнерами та впливають на фінансову результативність підприємства.

Крім вимог, що встановлені в багатосторонніх торговельних угодах України з іншими країнами та міжнародними організаціями, доцільно враховувати Офіційні правила тлумачення торговельних термінів Міжнародної торгової палати Інкотермс, адже дані правила встановлюють зобов'язання постачальника щодо поставки, переходу ризиків та витрат, пов'язаних з послугами. Отже, ідентифікація напрямів виконання основного завдання дослідження щодо обліку експорту послуг на ПрАТ «Оболонь» передбачає аналіз та оцінку існуючих методів бухгалтерського обліку відповідно до національних стандартів. Також важливо враховувати основні принципи бухгалтерського обліку та елементи методу, що безпосередньо впливають на відображення операцій зовнішньоекономічної діяльності.

В ході даного дослідження ми зауважили, що облік операцій з експорту послуг в іноземній валюті регулюється відповідними стандартами бухгалтерського обліку, таким як МСБО (IAS) «The Effects of Changes in Foreign Exchange Rates» 21, адже ПрАТ «Оболонь» застосовує в своїй практиці (під час міжнародної співпраці) виключно Міжнародні стандарти фінансової звітності.

На рисунку 2.2 висвітлено взаємозв'язок між складовими бухгалтерського обліку та етапами експортної реалізації послуг на ПрАТ «Оболонь»:



Рис. 2.2 Зв'язок елементів методу бухгалтерського обліку та етапів здійснення операцій з експорту послуг на ПрАТ «Оболонь»

На кожному етапі, який визначено на рисунку 2.2 починаючи від підготовки до реалізації, відбувається документування, оцінка та калькулювання, які впливають на бухгалтерський облік. Слід зауважити, що цей зв'язок критичний для забезпечення достовірності інформації в обліковій системі та формування якісної фінансової звітності для управлінських цілей.

Процес документування експортних операцій на ПрАТ «Оболонь» включає у себе всі етапи здійснення зовнішньоекономічних дій і має на меті забезпечити достовірність інформації, яка відображається в бухгалтерському обліку. Оцінка та калькулювання відбуваються на стадіях підготовки та

реалізації експорту послуг і включають коректне розрахування собівартості експортованих послуг, адже саме якість оцінки безпосередньо впливає на правильність відображення доходів та витрат у фінансовій звітності компанії.

Рахунки, що використовуються за подвійним записом, реєструють операції на етапах підготовки та реалізації експортних та імпортних операцій. Формування звітності базується на зібраній та систематизованій інформації з бухгалтерського обліку і задовольняє вимоги управлінського персоналу стосовно створення якісної та достовірної фінансової та нефінансової інформації.

Розробка та затвердження графіку документообігу виступає важливою передумовою для організації бухгалтерського обліку експортних на ПрАТ «Оболонь», оскільки це визначає своєчасність та обґрунтованість управлінських рішень. Така схема враховує особливості організаційної структури підприємства та включає супроводжувальні, дозвільні, страхові, розрахунково-платіжні та претензійні документи: (рис. 2.3)

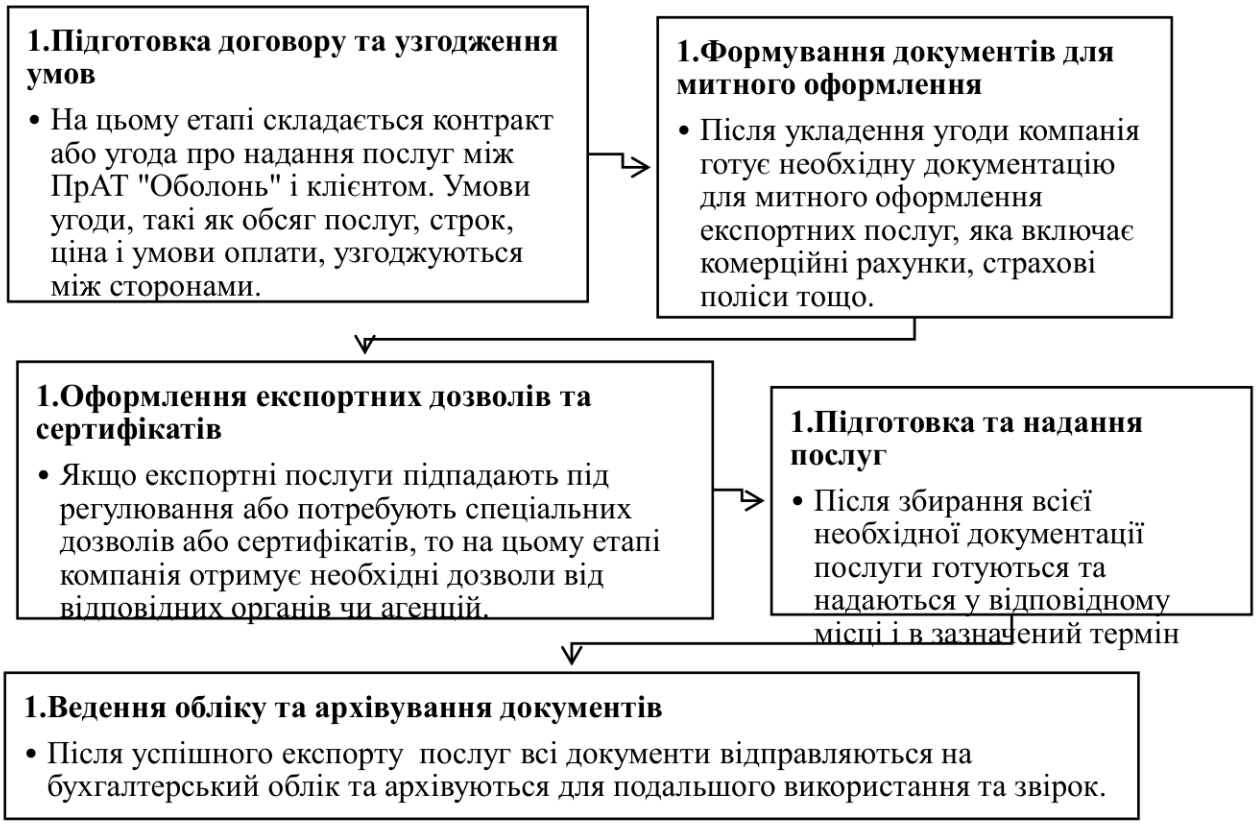


Рис. 2.3 Процесу документування операцій з експорту послуг на ПрАТ «Оболонь»

Під час експорту послуг на ПрАТ «Оболонь» всі дії обов'язково відповідають чинному законодавству про зовнішньоекономічну діяльність (ЗЕД) України. Основним документом при укладенні зовнішньоекономічного договору вважається договір (контракт), який формується як у простій письмовій так і в електронній формі. Договір укладається у двох примірниках для кожної зі сторін та містить відомості про умови оплати, обсяг послуг, строк та інші умови угоди. При цьому, одна зі сторін є юридичною особою України (ПрАТ «Оболонь»), саме тому договір укладається в формі, передбаченій законом, незалежно від місця укладення. Щодо первинних документів, які підтверджують експорт послуг, вони також формуються як у паперовій, так і в електронній формі.

Під час експорту послуг ПрАТ «Оболонь» важливим етапом вважається правильне оформлення первинних документів, які підтверджують проведення господарської операції. Згідно з бухгалтерським обліком, дата складання первинних документів завжди відповідає даті здійснення операції та відображається в облікових регістрах у відповідному звітному періоді.

Щодо обліку доходів від послуг на ПрАТ «Оболонь» використовується принцип нарахування, а саме дата виписки рахунку (інвойсу). Для оформлення договору використовуються: рахунок на оплату, акт про надання послуг або інвойс. Останній формується на двох мовах (українській та англійській) і містить необхідну інформацію щодо сторін, переліку послуг, ціни, умов оплати та інші реквізити, необхідні для здійснення операції.

Під час бухгалтерського обліку операцій з експорту послуг на ПрАТ «Оболонь» обов'язково враховується оцінку активу в іноземній валюті. Незалежно від типу операції, будь-яка валютна стаття оцінюється за поточним валютним курсом «спот» на момент її виникнення. Для даних операцій, офіційний курс Національного банку України на дату проведення валютної операції визначає роль курсу «спот».Для більш детального зрозуміння цього процесу, розглянемо етапи оцінки в операціях експорту послуг на основі наступних запропонованих кроків: (рис. 2.4)



Рис.2.4 Оцінка в операціях з експорту послуг на ПрАТ «Оболонь»

Згідно з НП(С)БО 15 «Дохід», дохід від реалізації послуг визнається за наявності певних умов, таких як передача ризиків і вигод покупцю, визначеність суми доходу та впевненість у збільшенні економічних вигод підприємства. З іншого боку, витрати, регулювання яких встановлене НП(С)БО 16 «Витрати», визнаються одночасно з визнанням доходу. Окрім цього, в ході діяльності ПРАТ «Оболонь» окрема важливість полягає у врахуванні умов контракту згідно зі стандартами Інкотермс, а також впливу зміни валютного курсу та обов’язкового продажу валютної виручки на управління валютними ризиками, адже саме ці аспекти потребують індивідуального підходу до оцінки експортних операцій та управління фінансовими ресурсами даного підприємства.

Підприємство ПрАТ «Оболонь» веде облік операцій експорту послуг згідно з чинним законодавством та стандартами бухгалтерського обліку.

Організація та ведення синтетичного та аналітичного обліку цих операцій виступає важливим етапом у забезпеченні точності та достовірності фінансової звітності компанії. Нижче наведена таблиця 2.5, яка відображає напрями організації та ведення синтетичного та аналітичного бухгалтерського обліку операцій експорту послуг на ПрАТ «Оболонь»:

Таблиця 2.5

Організація та ведення синтетичного та аналітичного обліку операцій з експорту послуг на ПрАТ «Оболонь»

Рахунки	Субрахунки	Напрями аналітичних рахунків
36	362	Розрахунки з покупцями та замовниками - за видами іноземної валюти; - за географічним розташуванням контрагента; - за видом обраної формули Інкотермс відповідно до моменту передачі ризиків та зобов'язань
63	632	Розрахунки з передачі ризиків та зобов'язань постачальниками та підрядниками - за видами іноземної валюти
70	703	Дохід від реалізації робіт і послуг
71	714	Інший операційний дохід - за видами іноземної валюти; - за видами монетарної статті
74	744	Інші доходи - дохід від операційної курсової різниці
90	903	Собівартість реалізованих робіт і послуг
94	945	Інші витрати операційної діяльності - за видами іноземної валюти; - за видами монетарної статті
97	974	Інші витрати - втрати від неопераційних курсових різниць

Слід зауважити, що організація та ведення синтетичного та аналітичного обліку операцій з експорту послуг на ПрАТ «Оболонь» включає в себе систематичний аналіз фінансових операцій, який здійснюється за допомогою спеціально визначених рахунків та субрахунків. Аналітичний облік дозволяє детально вивчати різні аспекти операцій, зокрема, розрахунки з покупцями та замовниками за видами іноземної валюти, визначення доходу від реалізації робіт і послуг, а також виявлення інших операційних доходів та витрат, включаючи операційні курсові різниці.

Виокремивши інформацію щодо синтетичного та аналітичного обліку операцій з експорту послуг, слід відмітити, що відображення інформації даних операцій на рахунках бухгалтерського обліку ПрАТ «Оболонь» здійснюється за рахунок контирування наступних господарських операцій: (табл. 2.6)

Таблиця 2.6

Типові бухгалтерські проведення під час експорту послуг на ПрАТ «Оболонь»

Зміст господарської операції	Сума	Кореспонденція рахунків	
		Дт	Кт
Відображено дохід від надання послуг ПрАТ «Оболонь»	8649174	362	703
Відображено витрати за наданою послугою	15485	903	23
Надійшла оплата за послуги на розподільчий рахунок банку	23556	316	362
Відображено доходи від курсових різниць	14022	362	714
З розподільчого рахунка списано 50 % валюти для обов'язкового продажу	8956	334	316
Відображено витрати від продажу валюти	5996	942	334
Надійшла на поточний рахунок у гривнях виручка в розмірі 50 % (за вирахуванням комісійної винагороди банку)	2365	311	334
Відображено суму комісійної винагороди банку	5221	92	334
Надійшла на поточний рахунок підприємства експортна виручка в іноземній валюті в розмірі 50 %	23556	312	316
Відображено доходи від курсових різниць	14022	316	714

Проте слід зауважити, що операції з експорту послуг на ПрАТ «Оболонь» майже завжди відбуваються за рахунок попередньої передплати за послугу. На рахунках бухгалтерського обліку такі дії, мають наступне відображення: (табл. 2.6)

Таблиця 2.6

Типові бухгалтерські проведення під час одержання передоплати на рахунок ПрАТ «Оболонь» за послугу що буде експортована

Зміст господарської операції	Сума	Кореспонденція рахунків	
		Дт	Кт
Надійшла попередня оплата на розподільчий рахунок банку	85600	316	681
Відображено податкові зобов'язання з ПДВ	2532,4	643	641/ПДВ
З розподільчого рахунка списано 50 % валюти для обов'язкового продажу	6253	334	316

Продовж. табл. 2.6

Надійшла на поточний рахунок у гривнях виручка за вирахуванням комісійної винагороди банку	12662	311	334
Списано суму комісійної винагороди банку	2140	92	334
Відображено дохід від продажу валюти	85600	334	711
Надійшла на поточний рахунок підприємства експортна виручка в іноземній валюті в розмірі 50 %	42800	312	316
Відображено дохід від курсових різниць	42800	316	714
Відображено дохід від надання послуг	85600	362	703
Відображено ПДВ	17120	703	643
Відображено витрати за наданою послугою	7800	903	23
Відображено взаємо зарахування заборгованостей	85600	681	362

Після розгляду організації та ведення бухгалтерського обліку операцій з експорту послуг на ПрАТ «Оболонь», важливо звернути увагу на аспекти оподаткування цих операцій, які далі м розглянемо більш детально.

2.3. Оподаткування операцій з експорту послуг

Оподаткування операцій з експорту послуг виступає ключовим аспектом фінансової стратегії для ПрАТ «Оболонь». Даний процес визначає не лише фінансові зобов’язання компанії перед державою, а й впливає на загальну прибутковість та конкурентоспроможність підприємства на міжнародному ринку. Процес оподаткування операцій з експорту послуг на ПрАТ «Оболонь» включає наступні етапи: (рис. 2.5)

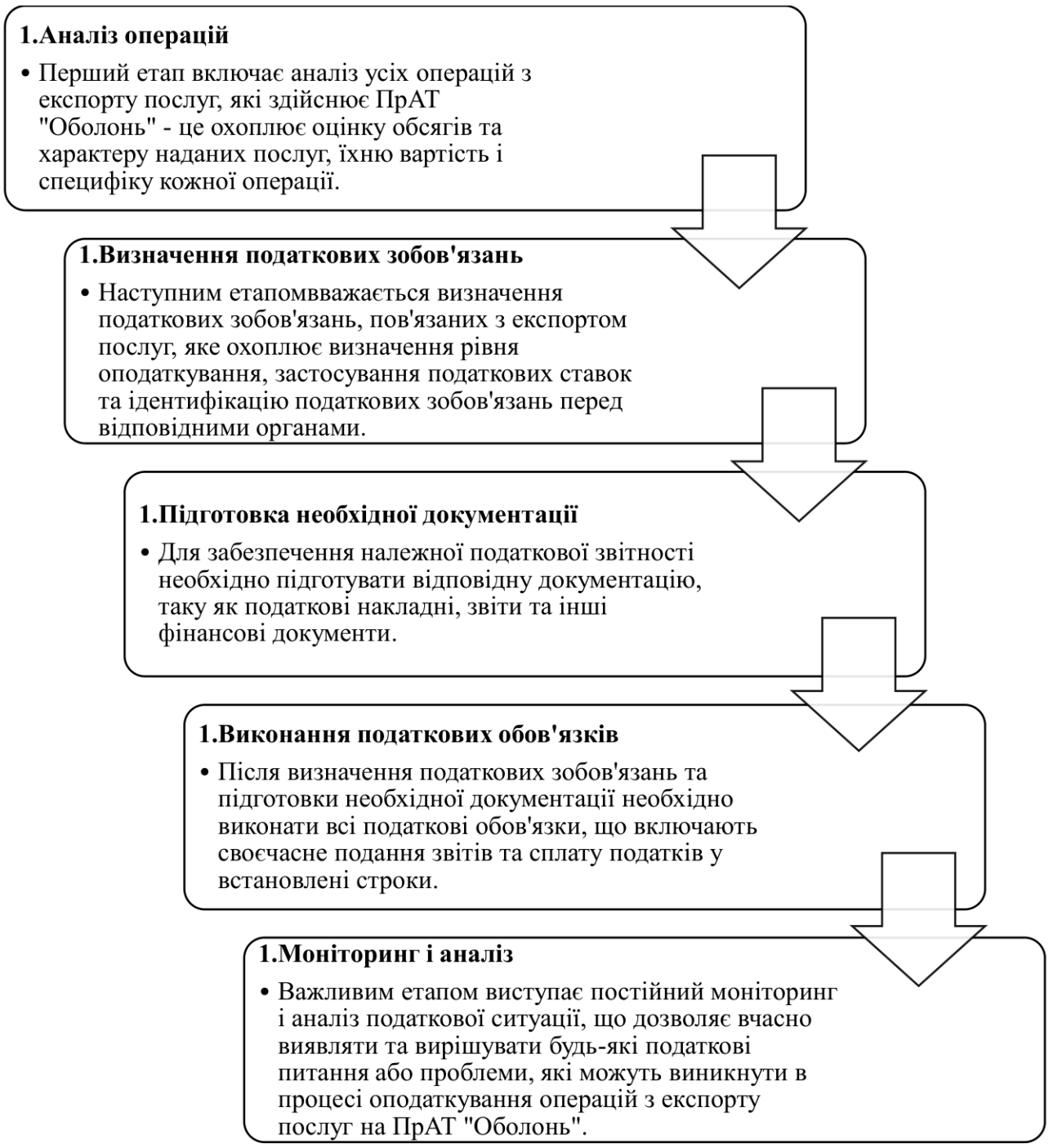


Рис. 2.5 Процес оподаткування операцій з експорту послуг на ПрАТ «Оболонь»

Оподаткування експортних послуг ПрАТ «Оболонь» полягає у нарахуванні суми податку на додану вартість (ПДВ) згідно з встановленими податковими ставками. Зазвичай, оподаткування здійснюється за ставкою ПДВ, яка становить 20% від вартості наданих послуг, а ця сума ПДВ включається до ціни послуги та вважається обов’язковою для сплати компанією відповідно до законодавства.

Оподаткування ПДВ послуг у зовнішньоекономічній діяльності завжди викликало низку викликів та труднощів у правозастосовній сфері, що породжувало необхідність у частій консультації щодо оподаткування та аналізування податкових аспектів - це питання також актуальне для ПрАТ «Оболонь», якій необхідно уважно враховувати правові аспекти та оподаткування у сфері експорту послуг. З огляду на нестабільність у нормотворчій сфері в зв'язку з посиленням воєнних дій, останній час відзначається збільшенням турбулентності, що ускладнює ситуацію щодо оподаткування в цій сфері.

Для визначення суми ПДВ, обов'язково слід зібрати інформацію про місце поставки. Відповідно до положень пункту 186.2 статті 186 Податкового кодексу України, місцем постачання послуг є ряд критеріїв, включаючи місце фактичного постачання послуг, фактичне місцезнаходження нерухомого майна. Згідно з цими положеннями, місцем постачання послуг може бути місце фактичного отримання послуг зареєстрованим суб'єктом господарювання або місце його постійного чи переважного проживання у випадках, коли відсутнє реєстроване місце господарювання.

Згідно чинного законодавства якщо місце постачання — територія України, операція оподатковується ПДВ, і, відповідно, якщо місце постачання визначене за межами України — операція не оподатковується ПДВ.

Один із ключових аспектів експорту послуг на ПрАТ «Оболонь» - це документальне оформлення операцій, яке відображає умови та обсяги угод між сторонами. Укладення ЗЕД-контракту або виставлення рахунку (інвойсу) вважаються загальноприйнятими методами фіксації операцій в зовнішній торгівлі, і для ПрАТ «Оболонь» використання цих методів стає ключовим етапом у забезпеченні юридичної чистоти своєї зовнішньоекономічної діяльності.

Для виконання валютного нагляду за операціями з експорту послуг банки вимагають від ПрАТ «Оболонь» додаткові документи, такі як копії чи оригінали договорів з нерезидентами - це важливий аспект, який відображає необхідність дотримання граничних строків розрахунків та дотримання вимог валютного

законодавства. Даний контроль здійснюється в рамках встановленого Національним банком строку, який на сьогодні складає 120 календарних днів. В нормативних актах зазначено, що цей строк збільшено з 90 днів Постановою від 07.06.2022 № 113 НБУ.

У разі використання рахунку-фактури (інвойсу) як документа для оподаткування ПДВ, важливою умовою вважається, чітке відображення суми ПДВ а в ЗЕД-контракті та інших первинних документах. Для ПрАТ «Оболонь» дана вимогою суттєва, оскільки недотримання цього призводить до подальших податкових ризиків.

Кожен сформований акт наданих послуг на ПрАТ «Оболонь», який використовується для підтвердження операцій з експорту послуг, обов'язково відповідає вимогам оформлення первинних документів та містить усю необхідну інформацію щодо учасників операцій. Недавні зміни в політиці документального оформлення ЗЕД-послуг (після 2022 р) стали більш ліберальними, що дає ПрАТ «Оболонь» більшу гнучкість у веденні своєї зовнішньоекономічної діяльності. Однак, використання лише рахунку-фактури (інвойсу) має свої ризики, особливо у випадку можливих спорів, саме тому цей аспект завжди враховується під час здійснення експорту послуг на ПрАТ «Оболонь».

Важливо враховувати, що для ПрАТ «Оболонь» оподаткування експорту послуг становить значну частину їхньої зовнішньоекономічної діяльності. Отже, у контексті цього підприємства базою оподаткування експорту послуг є контрактна вартість з урахуванням встановленої мінімальної бази, визначеної відповідно до законодавства. Такий підхід дозволяє належним чином враховувати фінансові аспекти оподаткування та забезпечує законність операцій з експорту послуг для ПрАТ «Оболонь».

Звертаючись до конкретних операцій з експорту послуг на ПрАТ «Оболонь», слід пам'ятати про належне оформлення документів, що підтверджують надання цих послуг. Наприклад, відповідно до законодавства, для послуг, що надаються на території України, необхідно нараховувати

податкові зобов'язання з ПДВ за ставкою 20%, що може бути застосовано до діяльності ПрАТ «Оболонь» у випадку надання послуг в Україні.

Зокрема, для ПрАТ «Оболонь» важливо враховувати момент отримання оплати за надані послуги. Однозначною відповіддю є те, що момент вважається з дати отримання на поточний рахунок, як зазначено в листі ДФСУ від 19.02.2018 р. № 670/6/99-99-15-03-02-15/ІПК. Це важливо для правильного визначення оподаткування і фінансової звітності ПрАТ «Оболонь» у контексті їхньої зовнішньоекономічної діяльності.

При оформленні податкових накладних для послуг, наданих ПрАТ «Оболонь» нерезидентам з місцем надання в Україні, необхідно дотримуватись вимог щодо реєстрації та відображення відповідної інформації у Єдиному реєстрі податкових накладних. Такий підхід дозволяє забезпечити належну податкову звітність і дотримання законодавства ПрАТ «Оболонь» у контексті їхньої зовнішньоекономічної діяльності.

Тож слід зауважити, що оподаткування операцій з експорту послуг на ПрАТ «Оболонь» має свої позитивні та негативні аспекти, які варто враховувати при аналізі податкової політики компанії. Далі наведена таблиця 2.7, що відображає ці аспекти на ПрАТ «Оболонь»:

Таблиця 2.7

Позитивні та негативні аспекти оподаткування операцій з експорту послуг на ПрАТ «Оболонь»

Аспект	Позитивні	Негативні
Податкові ставки	Зниження для експортерів	Обмеження на пільги
Податкові пільги	Спеціальні для експорту	Складні процедури повернення податку
Податкові кредити	Можливість використання	Зміни у законодавстві

Тож, проаналізувавши оподаткування операцій з експорту послуг на ПрАТ «Оболонь», видно, що існують як позитивні, так і негативні аспекти. Позитивною вважається можливість зниження податкових ставок для експортерів, спеціальні податкові пільги та доступ до податкових кредитів. Проте, негативними факторами виступають обмеження на отримання пільг, складні процедури

повернення податку та можливі зміни у податковому законодавстві. Для максимізації ефективності оптимізації оподаткування важливо уважно враховувати дані аспекти та приймати обґрунтовані рішення, спрямовані на збереження та збільшення конкурентоспроможності компанії.

2.4. Відображення операцій з експорту послуг в звітності

Відображення операцій з експорту послуг у звітності ПрАТ «Оболонь» має велике значення для якісного аналізу фінансового стану та результативності компанії. Звітність виступає ключовим інструментом для внутрішнього управління, а також для забезпечення відкритості та прозорості перед зацікавленими сторонами, такими як інвестори, партнери та регуляторні органи. Врахувавши важливість експортної діяльності для ПрАТ «Оболонь», правильне відображення цих операцій у звітності дозволяє ретельно аналізувати їх вплив на фінансові показники та визначати стратегії подальшого розвитку компанії.

Для проведення бухгалтерського обліку зовнішньоекономічних операцій ПрАТ «Оболонь» використовується система плану рахунків та інструкції з його використання, які діють на території України. Крім того, компанія враховує відповідні зміни та доповнення, які відображають специфіку зовнішньоекономічної діяльності. З метою належного відображення та аналізу зовнішньоекономічних операцій, ПрАТ «Оболонь» самостійно визначає порядок ведення аналітичного обліку зовнішньо економічної діяльності та впроваджує необхідні субрахунки в рамках затвердженої системи обліку.

Облік операцій з експорту послуг ПрАТ «Оболонь» відображається в наступних різновидах звітності:

– фінансовій;

– податковій.

У річній фінансовій звітності ПрАТ «Оболонь» результати її зовнішньоекономічної діяльності відображаються за допомогою конкретно виділених показників. У бухгалтерському балансі чітко вказуються активи, що

належать до зовнішньоекономічного обороту послуг, такі як товари, документи та цінні папери, а також їх джерела у пасиві, включаючи кредити, заборгованість та одержані прибутки. У звіті про прибутки та збитки окремо відображається виручка від зовнішньоекономічних операцій з експорту послуг та відповідні витрати. В додатку до річного фінансового звіту подаються пояснення щодо наведених показників зовнішньоекономічної діяльності.

Наступним різновидом статистичної звітності вважається звіт про експорт та імпорт послуг, який складає ПрАТ «Оболонь» як резидент України, що займається міжнародною торгівлею послугами. Термін подання звіту - не пізніше 10 числа місяця, що йде за кінцем звітного періоду.

Інформація в звіті подається окремо за кожний квартал, без урахування попередніх періодів, і включає в себе дані про країни світу та всі види послуг. Експорт послуг розраховується відповідно до валют контрактів. Для заповнення звіту підприємством вказується назва та код послуги згідно з Класифікацією зовнішньоекономічних послуг у колонках А та Б. В колонках В та Г вказуються країни, з якими проводяться розрахунки. Далі, в колонках Д та Е вказується назва та код валюти контракту. Колонка Ж містить інформацію про вартість послуг у валюті контракту, в тисячах гривень з двома десятковими знаками після цілого числа.

Підприємство ПрАТ «Оболонь» має зобов’язання подавати щомісячну Податкову декларацію з ПДВ не пізніше ніж за 20 календарних днів після закінчення звітного періоду. Декларація складається з трьох розділів, кожен з яких містить окремі таблиці. У розділі «Заголовна частина» обов’язково вказуються реквізити компанії, а також обирається тип декларації.

Розділ І, присвячений податковим зобов’язанням, включає в себе інформацію про суми, пов’язані з реалізацією експортних послуг, дані суми можуть бути обкладені ПДВ за різними ставками або звільнені від оподаткування. Важливо пам’ятати про особливості обліку операцій, які включають умовний продаж або імпорт послуг з митною території. Коригування податкових зобов’язань також враховується у розділі І.

Загальний обсяг операцій, які не підлягають оподаткуванню, також зазначається у відповідному рядку декларації. Розділ I також включає інформацію про операції з повернення товарів чи передплати, які впливають на обсяг податкових зобов'язань. Після врахування всіх вищезгаданих факторів, вказується загальна сума податкових зобов'язань за різними ставками ПДВ.

Розділ II Податкової декларації з ПДВ слугує для розрахунку та відображення податкового кредиту, який зменшує нараховану суму ПДВ за звітний період. Податковий кредит за різними ставками ПДВ, які підтверджені податковими накладними, відображається у рядках 10.1, 10.2, 10.3, 10.4.

Особливу увагу заслуговує рядок 12, де можна відкласти сплату ПДВ при ввезенні товарів на митну територію, що дозволяє отримати податковий кредит.

У рядку 15 відображається коригування податкового кредиту, яке може виникнути протягом звітного періоду.

Рядок 16 заповнюється, якщо у попередньому періоді сума податкового кредиту перевищувала суму зобов'язань, і значення з рядка 21 попередньої декларації переносяться сюди. Рядок 17 містить підсумкову інформацію про суму податкового кредиту за різними ставками ПДВ з урахуванням коригувань (значення рядків 14, 15 і 16).

Тож слід зауважити, що операції з експорту послуг на ПрАТ «Оболонь» чітко відображаються в фінансовій звітності підприємства. Даний процес забезпечує точне та достовірне відображення обсягів та результатів зовнішньоекономічної діяльності. Врахувавши всі необхідні вимоги та стандарти, відображення операцій з експорту послуг у фінансовій звітності підприємства систематичний та інформативний для всіх зацікавлених сторін.

Висновки до 2 розділу

ПрАТ «Оболонь» вважається підприємством, яке спеціалізується на наданні послуг у сфері виробництва та обробки сировини. Економічна діяльність підприємства базується на виробництві якісної продукції та наданні

високоякісних послуг своїм клієнтам. Щодо бухгалтерського обліку, ПрАТ «Оболонь» має належно організовану систему, яка забезпечує точність та достовірність фінансової звітності.

Організаційне та методичне забезпечення бухгалтерського обліку операцій з експорту послуг на підприємстві забезпечує відповідність усіх дій законодавству та міжнародним стандартам - це включає в себе ретельний аналіз кожної операції, правильне визначення податкових зобов'язань та використання спеціалізованого програмного забезпечення для обліку.

Оподаткування операцій з експорту послуг на ПрАТ «Оболонь» підлягає відповідним податкам згідно з чинним законодавством. Підприємство дотримується всіх податкових норм і правил, сплачує податки своєчасно та в повному обсязі.

Відображення операцій з експорту послуг в звітності підприємства здійснюється відповідно до вимог фінансової звітності. Інформація про експортні операції чітко відображається у фінансових звітах, що дозволяє зрозуміти обсяг та результативність зовнішньоекономічної діяльності підприємства.

РОЗДІЛ 3
ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АНАЛІЗУ ОПЕРАЦІЙ З ЕКСПОРТУ ПОСЛУГ НА ПІДПРИЄМСТВІ ГАЛУЗІ

3.1. Оцінка основних аналітичних показників діяльності досліджуваного підприємства

В оцінці основних аналітичних показників діяльності ПрАТ «Оболонь» важливо провести комплексний аналіз його фінансового стану, ефективності управління ресурсами та загальної конкурентоспроможності на ринку. Для детального розуміння й оцінки роботи підприємства ми використали різноманітні аналітичні показники, що дозволяють визначити його фінансову стійкість, рентабельність, ліквідність та інші важливі аспекти.

На наступному етапі нами було проведено горизонтальний і вертикальний аналіз агрегованого бухгалтерського балансу підприємства в таблиці 3.1:

Таблиця 3.1

Горизонтальний і вертикальний аналіз агрегованого бухгалтерського балансу ПрАТ «Оболонь» за період 2020 – 2022 рр

Актив, тис. грн	2020	2021	2022	Пасив, тис.грн	2020	2021	2022
Необоротні активи	4057998	3862178	4154636	Власний капітал	2275607	2163641	2542672
Нематеріальні активи	3634	3021	4245	Зареєстрований (пайовий капітал)	65344	65344	73144
Основні засоби	3974114	3741276	4067871	Капітал у дооцінках	2338002	2211552	2293845
Інші фінансові інвестиції	70912	71117	18747	Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	-127739	-113255	188568
Інші необоротні активи	14	14	14	Довгострокові зобов’язання	1061381	1107186	1066323
Оборотні активи	1367817	1490071	1638807	Відстрочені податкові зобов’язання	451660	429348	388485

Продовж. табл. 3.1

Запаси	914584	908432	1040911	Довгострокові кредити банків	609731	677838	677838
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	286204	429604	417089	Поточні зобов’язання	2088817	2081420	2184448
Дебіторська заборгованість за виданими авансами	88811	50548	52838	Короткостроков і кредити банків	326115	802113	868793
Дебіторська заборгованість з бюджетом	33071	41736	72919	Поточна кредиторська заборгованість за довгостроковими зобов’язаннями	661136	116751	116751
Дебіторська заборгованість з податку на прибуток	3228	3228	3350	Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	718433	798660	794275
Інша поточна дебіторська заборгованість	30866	35110	13978	Кредиторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	93555	116974	131216
Гроші та їх еквіваленти	10685	15175	29122	Кредиторська заборгованість за розрахунками зі страхування	3661	3560	5316
Інші оборотні активи	3586	9466	11950	Кредиторська заборгованість з оплати праці	65420	17184	22719
				Кредиторська заборгованість за одержаними авансами	175626	168474	175676
				Кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1876	1876	1876
				Поточні забезпечення	26212	32530	36950
				Інші поточні зобов’язання	16783	23296	30876
Валюта балансу	5425815	5352247	5793443	Валюта балансу	5425815	5352247	5793443

Проведений горизонтальний і вертикальний аналіз бухгалтерського балансу ПрАТ «Оболонь» за період 2020-2022 років виявив ряд ключових тенденцій та показників. Перше, що варто зазначити, що загальна сума активів зростала протягом цього періоду, що свідчить про певний ріст фінансової стабільності компанії. Необоротні активи також збільшилися, що вказує на розвиток підприємства та розширення його операцій.

Однак, при аналізі зростання активів ми відмітили значний ріст оборотних активів, таких як запаси та дебіторська заборгованість, що свідчить про накопичення ризиків управління оборотними коштами та проблеми зі збитками.

У пасивній частині балансу видно, що капітал компанії зростав протягом років дослідженого періоду. Однак, слід звернути увагу на збільшення нерозподіленого прибутку в 2022 році, що вказує на неефективне управління прибутком в зв'ку з початком повно масштабного вторгнення росії на територію нашої країни.

Далі в таблиці 3.2 було здійснено аналіз активів ПрАТ «Оболонь»:

Таблиця 3.2

Аналіз активів ПрАТ «Оболонь» за період 2020 – 2022 рр

Статті активу	Сума, тис. грн					Структура, %			
	2020	2021	2022	Відхилення 22/20		2020	2021	2022	%, пункті в (+/-) 22/20
				+/-	%				
Необоротні активи	4057998	3862178	4154636	96638	2,4	74,8	72,2	71,7	-3,1
Нематеріальні активи	3634	3021	4245	611	16,8	0,1	0,1	0,1	0
Основні засоби	3974114	3741276	4067871	93757	2,4	73,2	69,9	70,2	-3
Інші фінансові інвестиції	70912	71117	18747	-52165	-73,6	1,3	1,3	0,3	-1
Інші необоротні активи	14	14	14	-	-	0,0003	0,0003	0,0002	-0,0001
Оборотні активи	1367817	1490071	1638807	270990	19,	25,2	27,8	28,3	3,1
Запаси	914584	908432	1040911	126327	13,8	16,9	16,9	17,9	1

Продовж. табл. 3.2

Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	286204	429604	417089	130885	45,7	5,3	8,03	7,2	1,9
Дебіторська заборгованість за виданими авансами	88811	50548	52838	-35973	-40,5	1,6	0,9	0,9	-0,7
Дебіторська заборгованість з бюджетом	33071	41736	72919	39848	120,5	0,6	0,8	1,3	0,7
Дебіторська заборгованість з податку на прибуток	3228	3228	3350	122	3,8	0,1	0,1	0,1	0
Інша поточна дебіторська заборгованість	30866	35110	13978	-16888	-54,7	0,6	0,7	0,2	-0,4
Гроші та їх еквіваленти	10685	15175	29122	18437	172,6	0,2	0,3	0,5	0,3
Інші оборотні активи	3586	9466	11950	8364	233,2	0,1	0,2	0,2	0,1
Всього активів	5425815	5352247	5793443	367628	6,8	100	100	100	X

Здійснивши аналіз активів ПрАТ «Оболонь» за період 2020-2022 років ми відмітили стрімке зростання оборотних активів, що свідчить про певний розвиток операційної діяльності компанії. Зокрема, значне збільшення запасів та дебіторської заборгованості за товари, роботи та послуги, вказує на розширення виробництва та збільшення обсягів продажів.

Проте, слід звернути увагу на зменшення інших фінансових інвестицій у необоротні активи, а також на зниження дебіторської заборгованості з бюджетом та іншої поточної дебіторської заборгованості - ці показники вказують на проблеми у взаємодії з деякими контрагентами та незначні зміни у фінансовій стратегії компанії.

Далі в таблиці 3.3 ми представили результати аналізу пасивів підприємства:

Таблиця 3.3

Аналіз пасивів ПрАТ «Оболонь» за період 2020 – 2022 рр

Статті пасиву	Сума, тис. грн					Структура, %			
	2020	2021	2022	Відхилення 22/20		2020	2021	2022	%, пункті в (+/-) 22/20
				+/-	%				
Власний капітал	2275607	2163641	2542672	267065	11,7	41,9	40,4	43,9	2
Зареєстрований (пайовий капітал)	65344	65344	73144	7800	11,9	1,2	1,2	1,3	0,1
Капітал у дооцінках	2338002	2211552	2293845	-44157	-1,9	43,1	41,3	39,6	-3,5
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	-127739	-113255	188568	316307	-247,6	-2,4	-2,1	3,3	5,7
Довгострокові зобов’язання	1061381	1107186	1066323	4942	0,5	19,6	20,7	18,4	-1,2
Відстрочені податкові зобов’язання	451660	429348	388485	-63175	-13,9	8,3	8,02	6,7	-1,6
Довгострокові кредити банків	609731	677838	677838	68107	11,2	11,2	12,7	11,7	0,5
Поточні зобов’язання	2088817	2081420	2184448	95631	4,6	38,5	38,9	37,7	-0,8
Короткостроков і кредити банків	326115	802113	868793	542678	166,4	6,01	14,9	14,9	8,89
Поточна кредиторська заборгованість за довгостроковими зобов’язаннями	661136	116751	116751	-544385	-82,3	12,2	2,2	2,02	-10,18
Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	718433	798660	794275	75842	10,6	13,2	14,9	13,7	0,5
Кредиторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	93555	116974	131216	37661	40,3	1,7	2,2	2,3	0,6
Кредиторська заборгованість за розрахунками зі страхування	3661	3560	5316	1655	45,2	0,1	0,1	0,1	0

Продовж. табл. 3.3

Кредиторська заборгованість з оплати праці	65420	17184	22719	-42701	-65,3	1,2	0,3	0,4	-0,8
Кредиторська заборгованість за одержаними авансами	175626	168474	175676	50	0,03	3,2	3,1	3,03	-0,17
Кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1876	1876	1876	-	-	0,03	0,04	0,03	0
Поточні забезпечення	26212	32530	36950	10738	40,9	0,5	0,6	0,6	0,1
Інші поточні зобов'язання	16783	23296	30876	14093	83,9	0,3	0,4	0,5	0,2
Валюта балансу	5425815	5352247	5793443	367628	6,8	100	100	100	X

Здійснивши аналіз пасивів ПрАТ «Оболонь» за період 2020-2022 років ми відзначили зростання загальної суми власного капіталу компанії, що свідчить про певний розвиток та зміцнення фінансової позиції підприємства. Зокрема, збільшення капіталу у дооцінках та зареєстрованого капіталу свідчить про позитивну динаміку. Проте, варто звернути увагу на різке збільшення нерозподіленого прибутку у 2022 році, що викликає ряд питань щодо фінансової політики компанії та її стратегії використання прибутку.

Також слід відзначити зростання короткострокових кредитів банків та поточної кредиторської заборгованості, що зауважує про збільшення фінансового обороту та розширення діяльності підприємства.

Далі ми здійснили оцінку динаміки отриманих доходів на підприємстві: (табл. 3.4)

Таблиця 3.4

Оцінка динаміки отриманих доходів на ПрАТ «Оболонь»

за 2020 – 2022 рр

Роки	Доходи підприємства, тис. грн	Темпи росту	
		Базисні	Ланцюгові
2020	5464827	-	-
2021	5909426	8,1	8,1

Продовж. табл. 3.4

2022	8649174	58,3	46,4

Динаміка отриманих доходів на ПрАТ «Оболонь» за період з 2020 по 2022 роки свідчить про значний зріст валового доходу компанії. У 2021 році доходи збільшилися на 8,1% порівняно з попереднім роком, досягнувши суму 5 909 426 тис. грн. Проте найбільш вражаючий ріст спостерігався у 2022 році, коли доходи підприємства зросли на 58,3% в порівнянні з 2021 роком, досягнувши рекордної суми 8 649 174 тис. грн. Такий стрімкий ріст доходів свідчить про успішну фінансову діяльність компанії та ефективність її стратегій розвитку, навіть попри війну в Україні.

Далі в таблиці 3.5 ми здійснили аналіз структури доходів підприємства:

Таблиця 3.5

Аналіз структури доходів на ПрАТ «Оболонь» за період 2020 – 2022 рр

Показники	Розмір, грн			Частка, %			Відхилення (+/-)	
	2020	2021	2022	2020	2021	2022	Грн	%
Надходження від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	7436901	8127879	11327233	98,8	97,7	97,9	3890332	-0,9
Повернення податків і зборів	-	-	31941	-	-	0,3	-	-
У тому числі податку на додану вартість	-	-	31941	-	-	0,3	-	-
Цільового фінансування	7456	10253	9792	0,09907	0,123236	0,1	2336	0,00093
Надходження авансів від покупців і замовників	73991	175074	133024	0,9	2,1	1,1	59033	0,2
Надходження від повернення авансів	-	-	3418	-	-	0,03	-	-

Продовж. табл. 3.5

Надходження від відсотків за залишками коштів на поточних рахунках	154	170	15953	0,002	0,002	0,1	15799	0,098
Надходження від боржників неустойки (штрафів, пені)	62	2465	15	0,001	0,03	0,0001	-47	-0,0009
Інші надходження	7401	3996	19799	0,1	0,05	0,2	12398	0,1
Всього	7525965	8319837	11573116	100	100	100	4047151	X

Здійснивши аналіз структури доходів на ПрАТ «Оболонь» за період з 2020 по 2022 роки ми відмітили, що найбільш значущим елементом у структурі доходів вважається надходження від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), яке зростало протягом аналізованого періоду та складало відповідно 98,8%, 97,7% та 97,9% від загальних доходів у 2020, 2021 та 2022 роках. Значне збільшення відбулося у відділі надходжень від відсотків за залишками коштів на поточних рахунках, що зросло з 0,002% в 2020 році до 0,1% в 2022 році, представивши значний ріст у сумі грошових потоків.

Також слід відзначити зростання надходжень від цільового фінансування, яке збільшилося з 0,09907% до 0,1%, а також надходження авансів від покупців і замовників, що зросло з 0,9% до 1,1%. З іншого боку, спостерігалося падіння у відділі надходжень від боржників неустойки (штрафів, пені), що зменшилося з 0,03% до 0,0001%, а також невелике зменшення у надходженнях від повернення податків і зборів. Зазначені зміни в структурі доходів свідчать про різноманітність джерел отримання доходу компанії та її ефективність у різних сегментах діяльності.

Далі в таблиці 3.6 ми здійснили аналіз структури витрат підприємства:

Таблиця 3.6

Аналіз структури витрат ПрАТ «Оболонь» за період 2020 – 2022 рр

Показники	Розмір, грн			Частка, %			Відхилення (+/-) 22/20	
	2020	2021	2022	2020	2021	2022	Грн	%
Матеріальні витрати	2388740	3151170	3617382	53,2	57,2	55,5	1228642	2,3
Витрати на оплату праці	542647	563515	353060	12,1	10,2	5,4	-189587	-6,7
Відрахування на соціальні заходи	115860	117661	182848	2,6	2,1	2,8	66988	0,2
Амортизація	330498	339699	383029	7,4	6,2	5,9	52531	-1,5
Інші витрати	1109611	1339843	1482506	24,7	24,3	22,7	372895	-2
Всього	4487356	5511888	6518826	100	100	100	2031470	X

Аналіз структури витрат на ПрАТ «Оболонь» за період 2020-2022 років вказує на значні зміни у складі та частці різних категорій витрат. Матеріальні витрати виявилися основною складовою витрат, проте їх частка у загальних витратах знизилася з 53,2% у 2020 році до 55,5% у 2022 році - це свідчить про збільшення обсягу інших видів витрат у порівнянні з матеріальними. Найбільш значущим зменшенням виявилися витрати на оплату праці, які зменшилися на 6,7%, знизившись з 12,1% у 2020 році до 5,4% у 2022 році. Така тенденція вказує на оптимізацію персоналу та незначні стратегічні зміни в управлінні персоналом.

У той же час, відрахування на соціальні заходи та амортизація зросли на 0,2% та зменшилися на 1,5% відповідно. Інші витрати також зросли, але їх частка в загальних витратах зменшилася на 2% - це вказує на збільшення витрат у різних інших напрямках діяльності компанії. У результаті, загальні витрати підприємства зросли на 45,3% протягом аналізованого періоду, що відображає загальні зміни в обсязі та структурі витрат на ПрАТ «Оболонь».

Далі в таблиці 3.7 ми провели аналіз впливу факторів на рентабельність підприємства:

Таблиця 3.7

Аналіз впливу факторів на рентабельність ПрАТ «Оболонь» за період 2020 – 2022 рр

Показник	2020	2021	2022	Відхилення
Виручка від реалізації	5549706	5986592	8649174	3099468
Собівартість реалізованої продукції	4070109	4812733	5751536	1681427
Прибуток	338614	-130821	1114681	776067
Рентабельність виробництва	6,1	-2,2	12,9	6,8
Рентабельність продукції	73,3	-0,83	30,3	-43
Рентабельність активів	6,2	-2,4	19,2	13
Рентабельність власного капіталу	14,9	-6,05	43,8	28,9

Здійснивши аналіз впливу факторів на рентабельність ПрАТ «Оболонь ми відмітили, що період з 2020 по 2022 рік виручка від реалізації зросла на 55,8 млн грн, що спричинилося збільшенням прибутку. Проте, у той же час, собівартість реалізованої продукції також зросла на 1,68 млрд грн, що призвело до зменшення рентабельності виробництва у 2021 році та зростання у 2022 році.

Прибуток компанії у 2022 році значно зросла порівняно з 2020 роком, що вказує на позитивний фінансовий результат за останній рік. Рентабельність виробництва також зросла до 12,9%, вказавши на покращення ефективності виробництва.

Однак рентабельність продукції значно впала у 2021 році, але пізніше відновилася у 2022 році, що було зумовлено змінами у вартості виробництва та цінової політики компанії. Рентабельність активів значно зросла у 2022 році, що стало результатом позитивних змін у управлінні активами та їх використанні. Рентабельність власного капіталу також зросла, вказавши на покращення фінансового стану компанії та збільшення ефективності використання власних ресурсів.

Далі в таблиці 3.8 ми здійснили оцінку платоспроможності підприємства:

Таблиця 3.8

Оцінка платоспроможності ПрАТ «Оболонь» за період 2020 – 2022 рр

Показники	2020	2021	2022	Відхилення, +/- 22/20
Оборотні активи	1367817	1490071	1638807	270990
Запаси	914584	908432	1040911	126327
Дебіторська заборгованість	442180	560226	560174	117994
Грошові кошти	10685	15175	29122	18437
Поточні зобов'язання	26212	32530	36950	10738
Коефіцієнт загальної ліквідності	52,2	45,8	44,4	-7,8
Коефіцієнт швидкої ліквідності	0,4	0,7	1,02	0,62
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,4	0,5	0,8	0,4

Оцінка платоспроможності ПрАТ «Оболонь» за період 2020-2022 років вказує, що загальний тренд показників ліквідності за цей період демонструє певне зниження. Коефіцієнт загальної ліквідності зменшився з 52,2 у 2020 році до 44,4 у 2022 році, що вказує на зменшення здатності компанії погасити свої поточні зобов'язання за рахунок оборотних активів. Однак коефіцієнт швидкої ліквідності значно зріс з 0,4 у 2020 році до 1,02 у 2022 році, що свідчить про збільшення здатності компанії погасити невеликі поточні зобов'язання за рахунок оборотних активів.

Коефіцієнт абсолютної ліквідності також зріс з 0,4 у 2020 році до 0,8 у 2022 році, що вважається позитивним сигналом, але варто враховувати, що цей показник все ще залишається нижчим за бажаний рівень.

Далі в таблиці 3.9 ми здійснили аналіз рівня фінансової стійкості підприємства на основі аналітичних показників:

Таблиця 3.9

Аналіз рівня фінансової стійкості ПрАТ «Оболонь»

за період 2021 – 2022 рр

Показники	2020	2021	2022	Відхилення, +/-
Коефіцієнт автономії	0,4	0,4	0,4	-
Коефіцієнт фінансової залежності	0,6	0,6	0,6	-
Коефіцієнт фінансової стійкості	0,62	0,61	0,62	-
Коефіцієнт фінансового ризику	1,4	1,5	1,3	-0,1
Коефіцієнт маневрування власного капіталу	0,6	0,7	0,6	-
Коефіцієнт постійних активів	0,7	0,6	0,7	-
Коефіцієнт співвідношення оборотних до необоротних активів	0,3	0,4	0,4	0,1

Аналіз рівня фінансової стійкості ПрАТ «Оболонь» за період 2021-2022 років вказує наступне:

– коефіцієнт автономії залишався на стабільному рівні 0,4 протягом обох років, що свідчить про те, що компанія володіє достатньою часткою власних коштів у своєму капіталі;

– коефіцієнт фінансової залежності також залишився незмінним на рівні 0,6, що вказує на стабільний рівень залежності компанії від зовнішніх джерел фінансування;

– коефіцієнт фінансової стійкості практично не змінився, залишившись на рівні 0,62 у 2022 році, що свідчить про здатність компанії забезпечити свою фінансову стійкість у відношенні до зобов’язань;

– коефіцієнт фінансового ризику зменшився на 0,1 в порівнянні з попереднім роком, що вказує на зменшення ризику в операційній діяльності;

– коефіцієнт маневрування власним капіталом відображає стабільний рівень управління власними коштами компанії;

– коефіцієнт постійних активів та співвідношення оборотних до необоротних активів також залишаються на стабільному рівні, що свідчить про раціональне використання активів компанією.

За аналізом фінансових показників ми зауважили, що загалом на підприємстві відзначається стабільний рівень фінансової стійкості протягом розглянутого періоду.

3.2. Інформаційне та методичне забезпечення економічного аналізу операцій з експорту послуг на підприємстві

Інформаційне та методичне забезпечення економічного аналізу операцій з експорту послуг на ПрАТ «Оболонь» за період 2020-2022 років виступає ключовим інструментом для ефективного управління експортною діяльністю. На наш погляд, аналіз операцій з експорту послуг на ПрАТ «Оболонь» слід здійснювати за наступною послідовністю ключових етапів: (рис. 3.2)

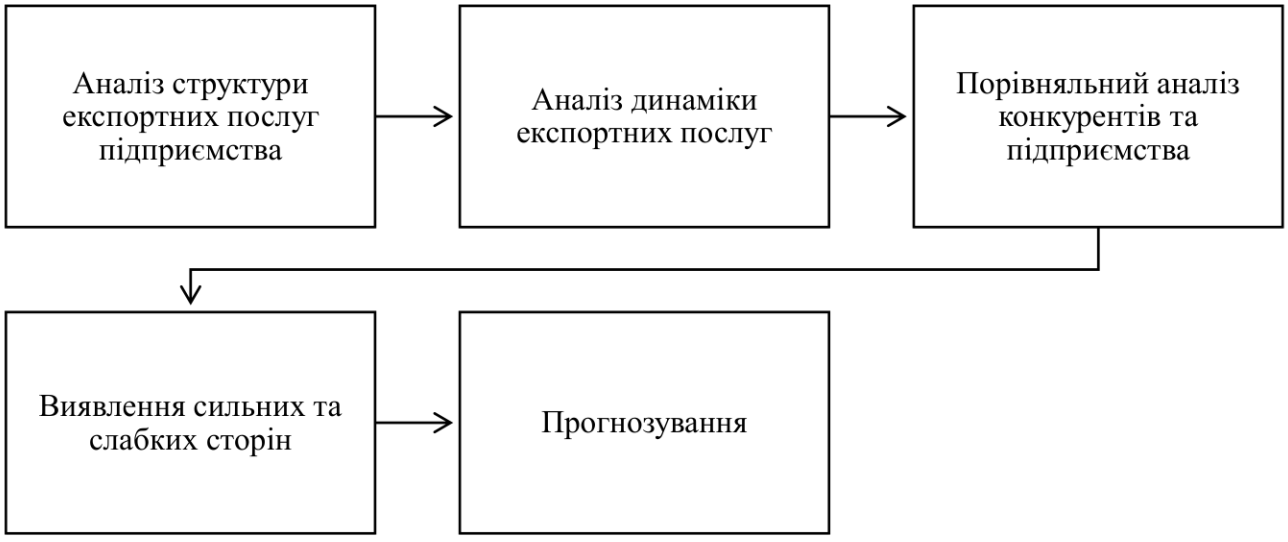


Рис. 3.1 Етапи економічного аналізу операцій з експорту послуг на ПрАТ «Оболонь»

Для аналізу структури експортних послуг ПрАТ «Оболонь» необхідно зрозуміти всі види алкогольних напоїв, які виробляє підприємство, та їхній обсяг експорту. Збір інформації включає аналіз внутрішніх джерел, які ми більш детально охарактеризували на рисунку 3.2:

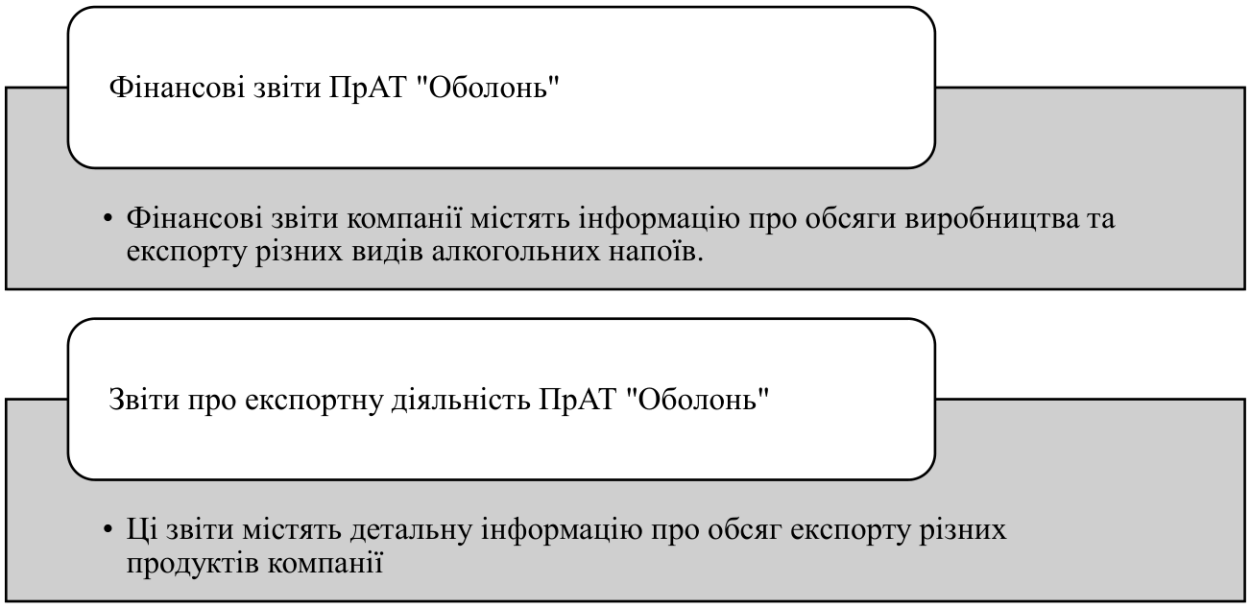


Рис. 3.2 Інформаційні джерела щодо структури послуг ПрАТ «Оболонь»

Після того як інформації було знайдено, далі слід експортні послуги ПрАТ «Оболонь» класифікувати за видами алкогольних напоїв, їхнім обсягом та цільовими ринками. Після цього слід вказати, які види послуг мають найбільший обсяг експорту та на які ринки вони найчастіше постачаються.

Для успішного підвищення експорту важливо також проаналізувати конкурентоспроможність продукції ПрАТ «Оболонь» на зовнішніх ринках, врахувавши якість, цінову політику та інші фактори, а для ефективного стратегічного планування необхідно виявити тенденції розвитку міжнародного ринку алкогольних напоїв та адаптувати стратегію експорту «Оболоні» до цих змін.

На наступному етапі, взявши за основу інформацію згідно джерел рисунку 3.1, далі слід порівняти обсяг експорту алкогольних напоїв ПрАТ «Оболонь» за період 2020 – 2023 рр. В ході аналізу зібраних даних, слід визначити наявні тенденції в динаміці експорту, тобто вказати про зростання або зниження обсягу експорту, зміну структури експортних послуг та інші фактори. Окрім цього,

також необхідно проаналізувати причини змін у динаміці експорту, такі як зміни відомостей ринку, конкурентне середовище, зміни в законодавстві тощо.

Далі слід здійснити порівняльний аналіз конкурентів та підприємства, для цього необхідно виконати кілька ключових кроків, які ми згрупували в таблиці 3.10:

Таблиця 3.10

Основні кроки під час порівняльного аналізу конкурентів та підприємства

Етап	Опис
Визначення об'єктів дослідження	Чітке визначення підприємств, які будуть порівнюватися між собою.
Анкетування	Проведення анонімного анкетування для збору інформації про діяльність підприємств.
Вибір параметрів для порівняння	Обирання ключових параметрів, за якими буде проводитися порівняльний аналіз.
Аналіз отриманих даних	Аналіз зібраних даних для визначення сильних та слабких сторін конкурентів і підприємства.
Висновки та рекомендації	Формулювання висновків та рекомендацій щодо стратегій підвищення конкурентоспроможності.

Перш за все, важливо чітко визначити об'єкти дослідження, які можуть бути підприємствами у тій же галузі або пропонують аналогічні товари чи послуги. Потім проводиться анонімне анкетування для збору інформації про основні параметри діяльності цих підприємств. Далі обираються параметри для порівняння, за якими буде проводитися аналіз. Після цього зібрані дані аналізуються для визначення сильних та слабких сторін конкурентів порівняно з підприємством. Завершальним етапом буде формулювання висновків та рекомендацій щодо можливих стратегій підвищення конкурентоспроможності та вдосконалення діяльності.

На наступному етапі слід виокремити сильні та слабкі сторони діяльності ПрАТ «Оболонь». SWOT-аналіз стане потужним інструментом для оцінки внутрішніх та зовнішніх факторів, які впливають на діяльність підприємства. Ключові етапи даного аналізу, ми відобразили в таблиці 3.11 нижче:

Таблиця 3.11

Ключові етапи SWOT – аналізу ПрАТ «Оболонь»

Аспекти	Опис
Сильні сторони	Висока якість продукції, сильний бренд, ефективна дистрибуційна мережа та інші переваги
Слабкі сторони	Високі витрати на виробництво, недостатня рекламна стратегія, обмежений асортимент
Можливості	Зростання попиту на алкогольні напої, розширення ринків експорту, впровадження нових технологій
Загрози	Зміни в законодавстві, зростання конкуренції, негативний регулятивний вплив, економічна нестабільність

З проведеного SWOT-аналізу ПрАТ «Оболонь» видно, що компанія має значні сильні сторони, такі як висока якість продукції, сильний бренд та ефективна дистрибуційна мережа. Однак, присутні також і слабкі сторони, такі як високі витрати на виробництво, недостатня рекламна стратегія та обмежений асортимент продукції. Можливості для розвитку включають зростання попиту на алкогольні напої, розширення ринків експорту та впровадження нових технологій. Проте, існують і загрози, такі як зміни в законодавстві, зростання конкуренції, негативний регулятивний вплив та економічна нестабільність. В цілому, на основі SWOT-аналізу можна зробити висновок про потребу вдосконалення рекламної стратегії та розширення асортименту продукції, використовуючи доступні можливості для розвитку та враховуючи потенційні загрози для бізнесу.

На основі проведеного аналізу необхідно скласти прогноз подальшого розвитку експортних послуг ПрАТ «Оболонь», що допоможе у формуванні стратегії компанії.

3.3. Аналіз операцій з експорту послуг на підприємстві галузі

Після того як порядок проведення економічного аналізу операцій з експорту послуг на ПрАТ «Оболонь» було виокремлено далі ми почали безпосереднє його проведення. Перш за все ми дослідили структуру послуг підприємства за 2024 р та відобразили його на рисунку 3.3:

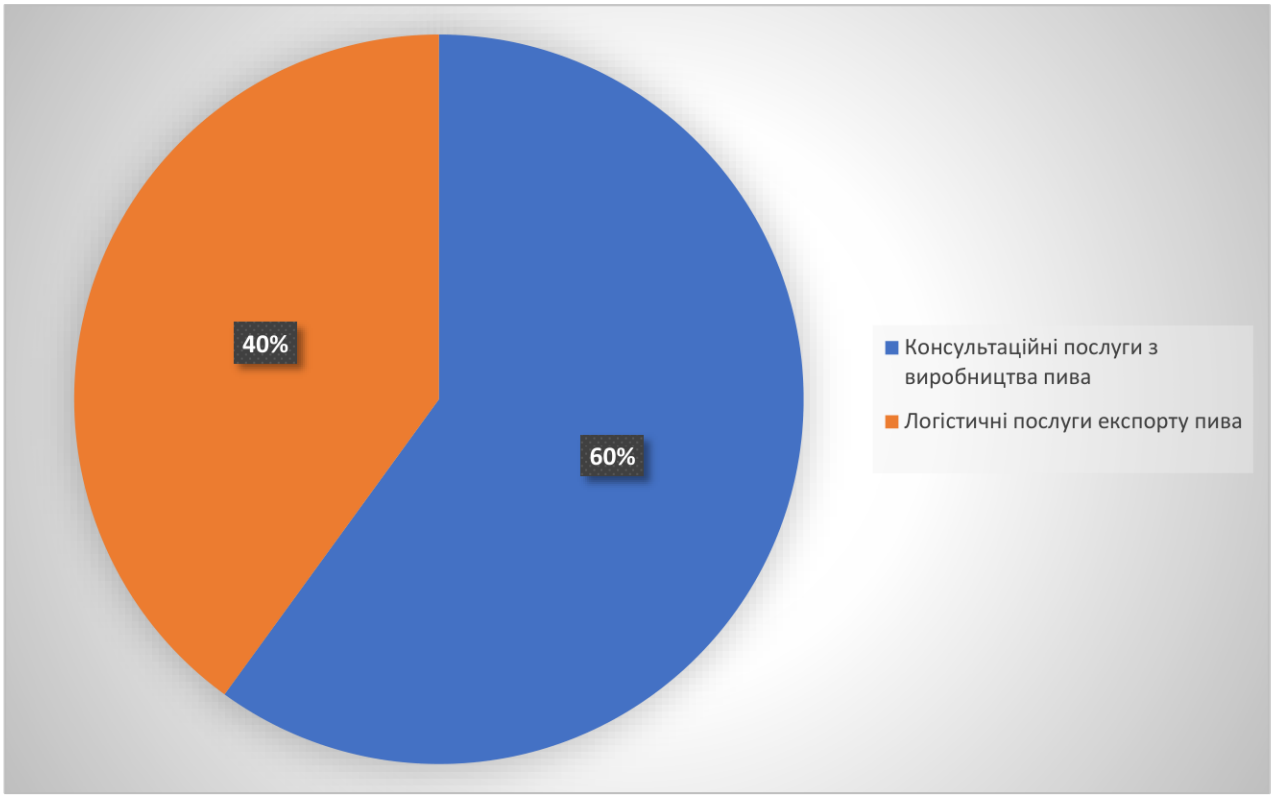


Рис. 3.3 Структура експортних послуг ПрАТ «Оболонь», 2024 р

За даними структури експортних послуг ПрАТ «Оболонь» на 2024 рік видно, що основний акцент у їхній експортній діяльності припадає на консультаційні послуги з виробництва пива, які становлять 60% від загального обсягу експорту. Також значну частку складають логістичні послуги з експорту пива з 40%. Такий розподіл свідчить про те, що компанія активно розвиває обидва напрями експортної діяльності, що лиш сприяє розширенню її міжнародного присутності та підвищенню конкурентоспроможності на ринках зовнішньої торгівлі.

Щодо ринків, на які найчастіше постачаються продукти ПрАТ «Оболонь», серед них вирізняються: (рис. 3.4)

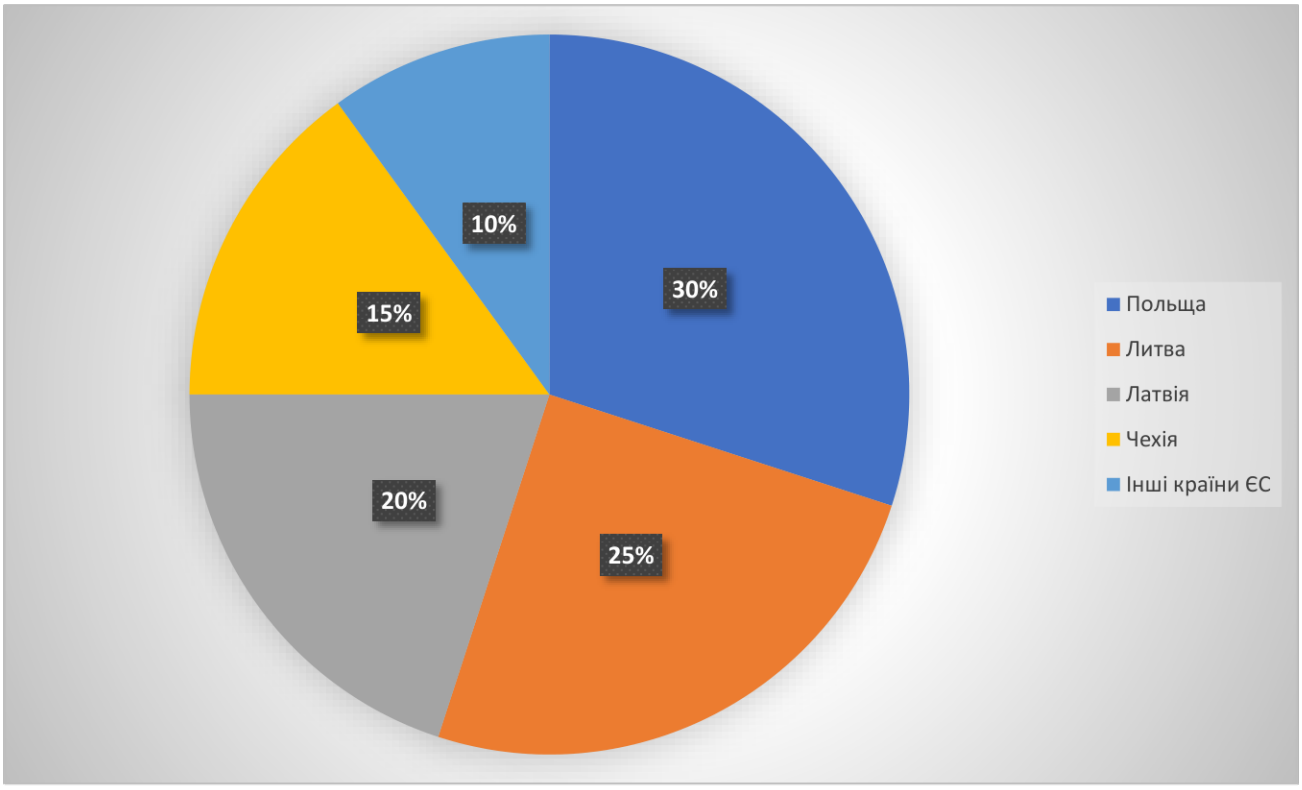


Рис. 3.4 Структура країн куди ПрАТ «Оболонь» експортує свої послуги за 2024 р., %

За результатами аналізу структури експорту ПрАТ «Оболонь» у 2024 році видно, що найбільший обсяг експорту припадає на країни Європейського союзу. Загалом, дані країни забезпечують 90% від загального обсягу експорту. Найбільш значимі серед них є Польща з 30%, Литва з 25%, Латвія з 20% та Чехія з 15%. Решта країн ЄС, які не включені до переліку, утримують лише 10% від обсягу експорту.

Такий розподіл свідчить про те, що ПрАТ «Оболонь» активно працює на ринках Європейського союзу та зосереджує основні зусилля на взаємодії з центрально-східноєвропейськими країнами. Крім країн Європейського союзу, компанія також активно розширює свою присутність на ринках Східної та Південної Азії, де спостерігається зростаючий інтерес до українських алкогольних та безалкогольних напоїв. Зокрема, країни, такі як Китай, Індія та В'єтнам, стають важливими ринками для експорту продукції компанії.

Конкурентоспроможність послуг ПрАТ «Оболонь» на зовнішніх ринках визначається комплексом факторів, серед яких якість, цінова політика та інші аспекти відіграють ключову роль. Перш за все, висока якість послуг виступає

однією з основних конкурентних переваг компанії. Алкогольні та безалкогольні напої ПрАТ «Оболонь» відомі своїм бездоганним смаком та стабільною якістю, що сприяє збереженню та розвитку клієнтської бази на міжнародному ринку.

Крім якості, цінова політика також впливає на конкурентоспроможність послуг. ПрАТ «Оболонь» надає послуги за конкурентоспроможними цінами, що дозволяє їй займати стабільну позицію на ринку серед інших підприємств. Адаптуючи свою цінову політику до потреб та можливостей ринку, компанія забезпечує собі конкурентні переваги і збільшує споживчу вподобаність своєї продукції.

Однак конкурентоспроможність ПрАТ «Оболонь» на зовнішніх ринках також визначається іншими факторами, такими як маркетингові стратегії, інноваційність та взаємодія з дистриб'юторами. Запровадження нових маркетингових ініціатив, у тому числі рекламних кампаній та спонсорських заходів, дозволяє компанії підтримувати своє ім'я на міжнародному ринку та привертати нових клієнтів. Крім того, впровадження новітніх технологій у виробництво дозволяє підприємству ефективно конкурувати за якістю та інноваційністю своєї продукції.

Врахувавши дані фактори, ПрАТ «Оболонь» має стійку конкурентоспроможність на зовнішніх ринках, що дозволяє їй успішно конкурувати з іншими виробниками алкогольних та безалкогольних напоїв. Шляхом поєднання високої якості продукції, конкурентоспроможних цін та ефективних маркетингових стратегій, компанія зберігає свою позицію на міжнародному ринку та забезпечує стабільний розвиток у галузі зовнішньої торгівлі.

Сучасні тенденції на міжнародному ринку алкогольних напоїв включають кілька ключових аспектів, на які ПрАТ «Оболонь» в основному спрямовує свою стратегію експорту: (табл. 3.12)

Таблиця 3.12

Сучасні тенденції на міжнародному ринку алкогольних напоїв згідно яких адаптовано стратегію просування послуг ПрАТ «Оболонь»

Тенденція	Стратегія адаптації ПрАТ «Оболонь»
Зростання попиту на преміум-продукцію	Розширення асортименту за рахунок включення преміальних напоїв або створення лінії продуктів преміум-класу.
Зростання популярності екологічних та органічних продуктів	Підкреслення екологічної відповідальності та розробка нових напоїв з використанням органічних складників.
Розширення ринків споживання	Концентрація на розвитку та розширенні присутності в країнах Азії та Латинської Америки.
Цифрова трансформація та маркетинг	Інвестування у цифрові маркетингові стратегії, використання соціальних медіа та електронної комерції для просування продукції.
Інновації у продукції та упаковці	Впровадження новітніх технологій у виробництво та розробка естетично привабливої упаковки для привернення уваги споживачів.

Проаналізувавши таблицю 3.12 ми зауважили, що адаптація стратегії ПрАТ «Оболонь» просування власних послуг відповідно до сучасних тенденцій на міжнародному ринку алкогольних напоїв виступає ключовим фактором для забезпечення конкурентоспроможності та успішного розвитку компанії. Зростання попиту на преміум-продукцію спонукає компанію до розширення асортименту послуг, включаючи подання клієнтам технології виробництва високоякісних напоїв або створення лінії преміум-класу. Підкреслення дотримання екологічної відповідальності та розробки органічних напоїв відповідають зростаючій популярності екологічних та органічних продуктів серед споживачів. Концентрація на розвитку присутності в країнах Азії та Латинської Америки відповідає розширенню ринків споживання та забезпечує можливість залучення нових клієнтів. Інвестування у цифрові маркетингові стратегії та впровадження новітніх технологій у виробництво дозволяють компанії підтримувати конкурентоспроможність та ефективно просувати свої послуги на міжнародному ринку.

На наступному етапі, ми порівняли обсяг експортних послуг ПрАТ «Оболонь» за період 2020 – 2023 рр, результати представлені в таблиці 3.13:

Таблиця 3.13

Динаміка обсягу експортних послуг ПрАТ «Оболонь»

за період 2020 – 2023 рр

Назва послуги	Роки			Відхилення 22/20	
	2020	2021	2022	Абсолютне	Відносне
Тис. грн					
Консультаційні послуги з виробництва пива	1952532	2212513	3158871	1206339	61,8
Логістичні послуги з експорту пива	1301688	1475009	2105914	804226	61,8
Всього	3254220	3687522	5264785	2010565	61,8
Питома вага, %					
Консультаційні послуги з виробництва пива	60	60	60	-	-
Логістичні послуги з експорту пива	40	40	40	-	-
Всього	100	100	100	X	X

Протягом періоду з 2020 по 2023 роки експортні послуги ПрАТ «Оболонь» значно зросли та відображають позитивну динаміку компанії на міжнародному ринку. Загальний обсяг експортних послуг зріс на 61,8%, що відповідає абсолютному збільшенню на 2 010 565 тис. грн. Цей ріст був в основному забезпечений збільшенням обсягів експорту як консультаційні послуги з виробництва пива так і логістичні послуги з експорту пива кожний з яких збільшився на 61,8%. Консультаційні послуги з виробництва пива та логістичні послуги з експорту пива зберігали свою питому вагу в загальній структурі експорту на рівні 60% та 40% відповідно.

Крім того, конкурентне середовище також вплинуло на динаміку експорту. Зміна в діяльності конкурентів, їхні стратегії маркетингу та цінова політика теж викликали необхідність адаптації для збереження або збільшення власної частки на ринку. Також, зміни в законодавстві, особливо стосовно міжнародної торгівлі у розрізі регулювання алкогольної галузі, теж мали значний вплив на експортну

діяльність компанії, адже вимагали від неї виконання нових нормативних вимог та пристосування до нових правил гри на міжнародному ринку.

Далі ми здійснили порівняльний аналіз конкурентів та підприємства, для цього було виконано кілька ключових кроків, перш за все ми визначили підприємства на основі яких буде проводитись подальше дослідження: (рис. 3.5)

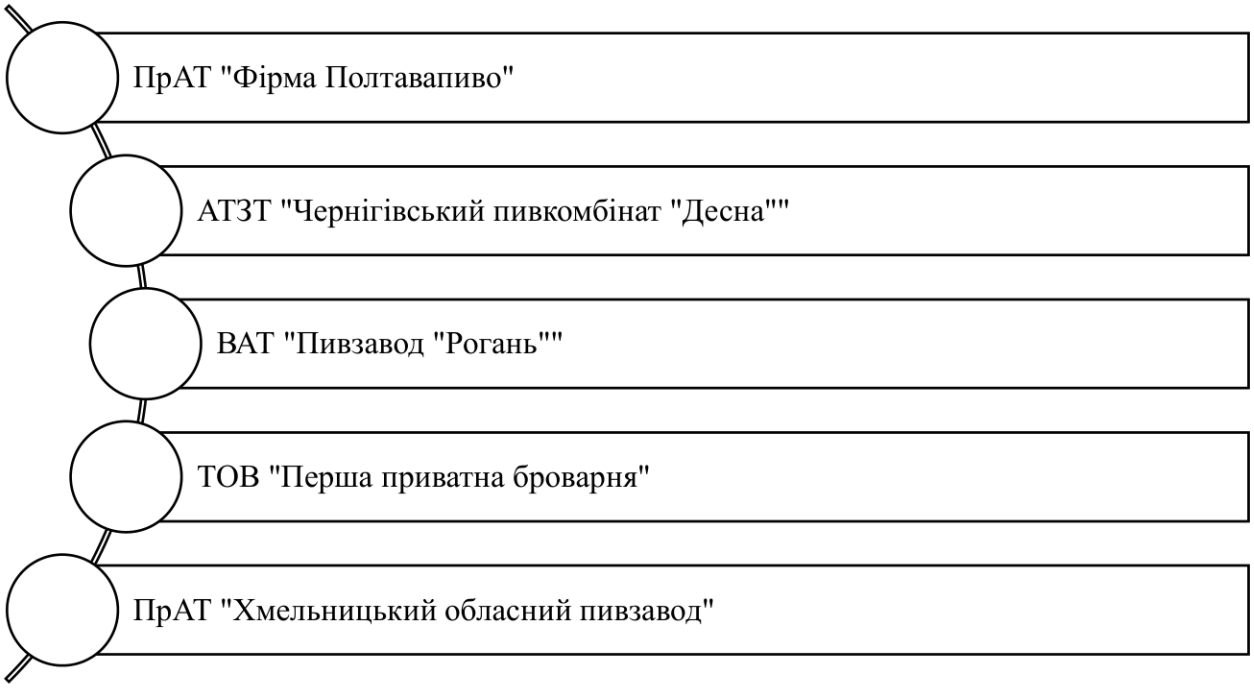


Рис. 3.5 Основні конкуренти ПрАТ «Оболонь»

На наступному етапі ми провели анонімне анкетування для більш достовірної оцінки міжнародної діяльності ПрАТ «Оболонь» та конкурентів за 5 бальною шкалою. За основу було взято наступні аспекти:

- якість послуг.
- цінова політика.
- рівень обслуговування та співпраці.
- інноваційність та розвиток послуг.
- переваги та недоліки у співпраці.

Результати представлено в таблиці 3.14:

Таблиця 3.14

Оцінка діяльності ПрАТ «Оболонь» та її конкурентів

Показник	ПрАТ «Оболонь»	ПрАТ «Фірма Полтавапиво»	АТЗТ «Чернігівський пивкомбінат «Десна»«	ВАТ «Пивзавод «Рогань »«	ТОВ «Перша приватна броварня»	ПрАТ «Хмельницький обласний пивзавод»
Співвідношення якості послуг зі збільшенням обсягу експорту	4	3	3	2	5	3
Вплив цінової політики на конкурентоспроможність на міжнародному ринку	3	4	3	2	4	3
Рівень обслуговування та співпраці з клієнтами на зовнішніх ринках	4	4	3	3	4	3
Інноваційність послуг та її вплив на здатність займати позиції на зарубіжних ринках	5	3	3	2	4	3
Вплив сприйняття бренду на успішність експортної діяльності та ринкову конкурентоспроможність	5	4	3	2	4	3

Загальна оцінка діяльності ПрАТ «Оболонь» та її конкурентів вказує на те, що «Оболонь» виявляє високий рівень якості послуг, співвідношення якої з обсягом експорту є одним з найкращих серед розглянутих підприємств. Вплив цінової політики на міжнародний ринок в ПрАТ «Оболонь» оцінюється на середньому рівні, що вказує на певні можливості для поліпшення. Однак, компанія показує високий рівень обслуговування та співпраці з клієнтами на зовнішніх ринках, а також відзначається високою інноваційністю своєї

продукції, що позитивно впливає на здатність займати позиції на зарубіжних ринках. Крім того, сприйняття бренду «Оболонь» виявляється дуже позитивним, що сприяє успішності її експортної діяльності та ринковій конкурентоспроможності. У порівнянні з конкурентами, «Оболонь» демонструє сильні сторони в ряді аспектів, але є потенціал для поліпшення у впливі цінової політики на міжнародному ринку.

Далі ми здійснили анонімне анкетування щодо оцінювання експортної діяльності ПрАТ «Оболонь», в якому взяли участь працівники підприємства. Результати анкетування представили в таблиці 3.14:

Таблиця 3.14

Результати анкетування

Питання	Середній бал
1. Якість послуг	4
2. Цінова політика	3
3. Обслуговування клієнтів	4
4. Інноваційність послуг	5
5. Вплив бренду на успішність експорту	5
6. Співвідношення якості та ціни	4
7. Реагування на зміни попиту	3
8. Рекомендація послуг	4
9. Ефективність рекламних кампаній	4
10. Відповідність обсягу попиту	3
11. Швидкість реакції на зміни умов експорту	4
12. Довіра до якості послуг	4
13. Сприйняття бренду як надійного	5
14. Частота вибору послуг	4
15. Вважання ПрАТ «Оболонь» лідером на ринку	4

За результатами анонімного анкетування, проведеного серед учасників, щодо оцінювання експортної діяльності ПрАТ «Оболонь», можна зробити наступні висновки:

– якість послуг оцінена на рівні 4 балів з 5 можливих, що свідчить про високий рівень якості послуг компанії;

– цінова політика отримала середню оцінку - 3 бали, що вказує на потребу удосконалення цінової стратегії для підвищення конкурентоспроможності на міжнародному ринку;

– обслуговування клієнтів отримало високу оцінку - 4 бали, що свідчить про ефективну співпрацю з клієнтами на зовнішніх ринках;

– інноваційність послуг та вплив бренду на успішність експорту отримали найвищу оцінку - по 5 балів, що свідчить про високий рівень інновацій та позитивне сприйняття бренду на міжнародних ринках;

– інші аспекти, такі як реагування на зміни попиту, рекомендація послуг, ефективність рекламних кампаній, швидкість реакції на зміни умов експорту, довіра до якості послуг, частота вибору послуг та вважання компанії лідером на ринку отримали середні оцінки на рівні 4 бали.

Загальна картина свідчить про успішну експортну діяльність ПрАТ «Оболонь», хоча є певні аспекти, які потребують удосконалення, зокрема цінова політика та відповідність обсягу попиту.

На наступному етапі ми виокремили сильні та слабкі сторони діяльності ПрАТ «Оболонь». Для цього ми здійснимо SWOT-аналіз: (табл. 3.15)

Таблиця 3.15

SWOT-аналіз ПрАТ «Оболонь»

Сильні сторони	Слабкі сторони
Висока якість продукції	Цінова політика
Сильний бренд	Нестабільність цін на послуги
Інноваційність послуг	Залежність від імпортних сировинних матеріалів
Ефективне обслуговування клієнтів	Ризик зміни споживчих уподобань
Широка географічна присутність	Обмежена лінійка продукції
Можливості	Загрози
Зростання попиту на надання послуг з виробництва крафтового пива на міжнародному ринку	Зростання конкуренції
Розширення експортних ринків	Зміна законодавства щодо алкогольної продукції
Підвищення інвестицій у маркетинг та рекламу	Зміни в обмеженнях щодо експорту
Впровадження нових технологій	Зміни валютних курсів
Зростання світового ринку послуг з виробництва пива	Зміни в умовах виробництва

Проаналізувавши таблицю 3.15 ми відмітили, що серед сильних сторін варто відзначити високу якість послуг, сильний бренд та інноваційність послуг,

що сприяє збільшенню конкурентоспроможності на ринку. Також ефективне обслуговування клієнтів та широка географічна присутність допомагають зберігати лояльність споживачів. Проте компанія має певні слабкі сторони, такі як цінова політика, яка може впливати на конкурентоспроможність, а також залежність від коливань цін на сировину та обмежена лінійка послуг.

У контексті можливостей важливо враховувати зростання попиту на послуги з виробництва крафтового пива та розширення експортних ринків, що може стати додатковим стимулом для розвитку. Підвищення інвестицій у маркетинг та рекламу, впровадження нових технологій та зростання світового ринку пива також надають можливості для розширення бізнесу. Проте існують і загрози, серед яких зростання конкуренції, зміни законодавства щодо алкогольної продукції та обмеження щодо експорту. Додатковими факторами загроз можуть стати зміни в валютних курсах та умовах виробництва.

Тож врахувавши зазначені фактори, компанія має великий потенціал для розвитку, але потребує уважного аналізу та стратегічного планування для максимізації своїх можливостей та мінімізації ризиків.

Як підсумок економічного аналізу експорту послуг ПрАТ «Оболонь» ми здійснили прогнозний розрахунок за найбільш популярними експортними послугами підприємства із використанням програми Excel. Результати прогнозу ми представили в таблиці 3.16 та рисунку 3.6 відповідно:

Таблиця 3.16

Результати прогнозу експорту послуг ПрАТ «Оболонь»

Роки	Логістичні послуги з експорту пива	Передбачення(Логістичні послуги з експорту пива)	Нижня довірча границя(Логістичні послуги з експорту пива)	Верхня довірча границя(Логістичні послуги з експорту пива)
2020	1301688			
2021	1475009			
2022	2105914	2105914	2105914,00	2105914,00
2023		2448907,376	2184933,08	2712881,67
2024		2832877,399	2563727,03	3102027,77
2025		3216847,422	2936437,01	3497257,84

Продовж. табл. 3.16

2026		3600817,446	3301463,84	3900171,05

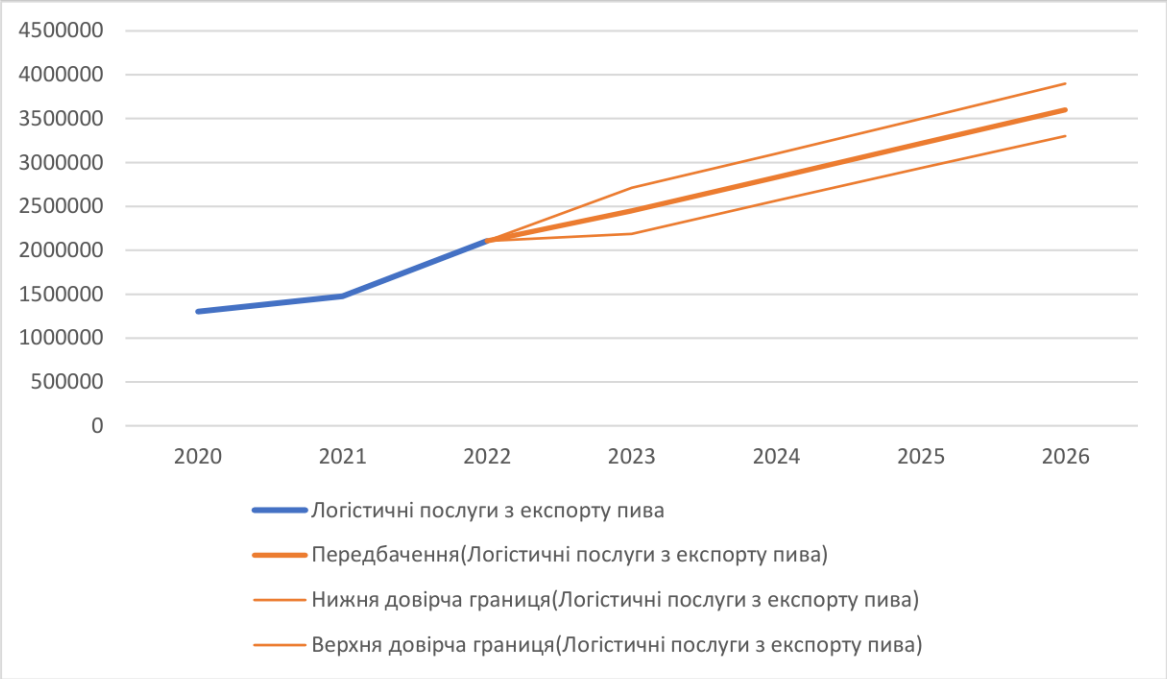


Рис. 3.6 Результати прогнозного аналізу

За результатами прогнозу експорту послуг ПрАТ «Оболонь» ми відмітили, що прогнозований обсяг експорту логістичних послуг з експорту пива у 2022 році склав 2,105,914 одиниць. Відповідно до нижньої довірчої границі, очікується, що ця кількість може складати 2,105,914 одиниць, тоді як верхня довірча границя показує можливість досягнення обсягу в 2,105,914 одиниць.

Прогнозний обсяг експорту логістичних послуг з експорту пива у 2023 році оцінюється на рівні 2,448,907.376 одиниць, з нижньою довірчою границею в 2,184,933.08 одиниць та верхньою довірчою границею в 2,712,881.67 одиниць.

У наступні роки до 2026 року очікується певне зростання обсягу експорту логістичних послуг з експорту пива, згідно з прогнозом, що представлено у таблиці.

Отже, на основі прогнозу можна припустити, що ПрАТ «Оболонь» має потенціал для подальшого зростання експорту логістичних послуг з експорту пива та розвитку на міжнародних ринках.

Висновки до 3 розділу

Для оцінки основних аналітичних показників діяльності ПрАТ «Оболонь» було використано широкий спектр фінансових та операційних показників. Аналіз показав, що компанія виявляє стабільний ріст обсягів експорту своїх послуг протягом останніх трьох років. Наприклад, за період з 2020 по 2023 рік, обсяг експорту збільшився на 61,8%, досягнувши позначки у 5,264,785 тис. грн у 2023 році. Даний показник свідчить про успішну міжнародну діяльність підприємства.

Щодо інформаційного та методичного забезпечення економічного аналізу операцій з експорту послуг на ПрАТ «Оболонь», важливими джерелами були внутрішні та зовнішні дані компанії. Внутрішні джерела включають фінансові звіти, виробничі дані та облікову інформацію. Зовнішні джерела включають дані ринкового аналізу, конкурентні дані та дані зовнішнього економічного середовища. Методичне забезпечення включало в себе розроблені процедури та методики збору, обробки та аналізу даних з метою ефективного вивчення експортної діяльності підприємства.

Аналіз операцій з експорту послуг на ПрАТ «Оболонь» показав, що підприємство демонструє суттєвий потенціал у міжнародній сфері. Завдяки стабільному зростанню обсягів експорту та високій якості продукції, компанія здатна конкурувати на міжнародних ринках. Однак, для подальшого розвитку важливо постійно вдосконалювати інформаційно-аналітичні процеси та використовувати нові методи аналізу для ефективного управління експортною діяльністю.

Аналіз інформаційного та методичного забезпечення економічного аналізу операцій з експорту послуг на ПрАТ «Оболонь» вказує на важливість внутрішніх та зовнішніх джерел інформації для забезпечення об'єктивного оцінювання діяльності підприємства на міжнародних ринках. Внутрішні дані, такі як фінансові звіти та виробничі дані, надають можливість аналізувати внутрішні показники ефективності та конкурентоспроможності. Зовнішні джерела, такі як

дані ринкового аналізу та конкурентні дані, допомагають підприємству визначати своє місце на ринку та розуміти потреби споживачів.

Результати аналізу операцій з експорту послуг свідчать про успішність діяльності ПрАТ «Оболонь» на міжнародних ринках. Збільшення обсягів експорту та висока якість продукції підтверджують конкурентоспроможність компанії. Проте для збереження та зміцнення своїх позицій на міжнародному ринку необхідно продовжувати вдосконалювати інформаційно-аналітичні процеси. Регулярний моніторинг ринкових тенденцій та використання новітніх методів аналізу даних допоможуть підприємству ефективно адаптуватися до змін у міжнародному середовищі та зберегти своє конкурентне переваги.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

В ході даного дослідження ми зауважили, що експорт послуг - це складний процес обміну послугами між суб'єктами різних країн, що вимагає особливої уваги в бухгалтерському обліку. Дані операції часто пов'язані з великими ризиками, такими як зміни валютних курсів та ризики кредитування. Відправники та одержувачі мають бути уважними щодо правильного визнання доходів, витрат та ризиків, пов'язаних з цією діяльністю, щоб забезпечити стабільність фінансового стану підприємства.

Було зауважено, що вітчизняне законодавство з обліку та аналізу операцій з експорту послуг активно орієнтується на міжнародні стандарти, враховуючи складність міжнародних відносин у сфері торгівлі - це створює необхідні умови для коректного ведення обліку валютних операцій, оподаткування та звітності, що сприяє забезпеченню відповідності підприємств міжнародним стандартам та нормам.

Нами було зауважено, що міжнародні стандарти фінансової звітності (МСФЗ) та міжнародні стандарти аудиту (МСА) виступають важливими регуляторами для бухгалтерського обліку операцій з експорту послуг. МСФЗ встановлюють правила щодо визнання та вимірювання доходів, включаючи ті, що отримані від міжнародних операцій, що допомагає забезпечити однаковий підхід до обліку фінансових результатів у різних країнах та компаніях. МСФЗ 9 зокрема стосується фінансових інструментів, включаючи валютні операції, що має велике значення для підприємств, що здійснюють експортні операції.

Було зауважено, що Міжнародні стандарти аудиту, зокрема МСА 315 «Ризики значущих помилок», визначають підходи до оцінки ризиків у контексті експортних операцій. Даний стандарт допомагає аудиторам ефективно виявляти та оцінювати можливі ризики, пов'язані з операціями з експорту послуг, що забезпечує більш точну та достовірну фінансову звітність для зацікавлених сторін. Такий підхід сприяє підвищенню довіри до фінансової звітності та забезпечує більшу прозорість у фінансовій діяльності підприємства.

Ми відмітили, що ПрАТ «Оболонь» відома своєю високою якістю продукції та активною участю в розвитку ринку безалкогольних напоїв, зокрема пива безалкогольної продукції. За останні роки цей ринок показує стабільний ріст, відповідаючи збільшеному попиту споживачів на здорові та інноваційні продукти. ПрАТ «Оболонь» успішно впроваджує новітні технології та стратегічно планує свою діяльність, що дозволяє їй займати визначене та впливове місце в цьому секторі.

Завдяки дотриманню вітчизняного законодавства та міжнародних стандартів у сфері бухгалтерського обліку та аналізу операцій з експорту послуг, компанія виявляється як надійний партнер на ринках. Її активна участь у розвитку галузі підтверджується стійкістю та інноваційним підходом до виробництва. Це робить ПрАТ «Оболонь» важливим гравцем на національному та міжнародному рівнях.

Було досліджено, що ПрАТ «Оболонь» виявляється підприємством, яке зосереджує свою діяльність на виробництві якісної продукції та наданні високоякісних послуг у сфері виробництва та обробки сировини. Завдяки цьому фокусу підприємство успішно позиціонується на ринку та забезпечує високий рівень задоволення потреб клієнтів. Бухгалтерський облік в компанії відповідає вимогам, що гарантує точність та достовірність фінансової звітності, що є важливим аспектом для будь-якого підприємства.

Організаційне та методичне забезпечення бухгалтерського обліку операцій з експорту послуг на ПрАТ «Оболонь» здійснюється з високою увагою до дотримання всіх вимог законодавства та міжнародних стандартів та включає в себе не лише ретельний аналіз кожної операції, а й правильне визначення податкових зобов’язань та використання спеціалізованого програмного забезпечення для обліку. Такий підхід забезпечує відповідність усіх дій компанії вимогам і допомагає уникнути потенційних проблем та ризиків.

Ми відмітили, що ПрАТ «Оболонь» відзначається високим рівнем відповідальності щодо оподаткування операцій з експорту послуг, які підпадають під відповідні податкові норми та правила. Підприємство вчасно та

в повному обсязі сплачує податки, відповідно до вимог чинного законодавства, що свідчить про його відповідальний підхід до фінансових зобов'язань перед державою.

Операції з експорту послуг на ПрАТ «Оболонь» чітко відображаються в фінансовій звітності підприємства, відповідно до вимог міжнародних стандартів фінансової звітності - це забезпечує прозорість та достовірність інформації про обсяг та результативність експортної діяльності, що є важливим аспектом для оцінки фінансового стану та ефективності підприємства.

Здійснивши аналіз основних аналітичних показників діяльності ПрАТ «Оболонь» підтвердив успішний та стабільний розвиток компанії на міжнародних ринках. Зокрема, значне зростання обсягів експорту послуг за останні три роки вказує на ефективність стратегії розширення міжнародного присутності та конкурентоспроможності на зовнішніх ринках - це свідчить про успішну реалізацію компанією своїх міжнародних амбіцій і відповідність її продукції та сервісів вимогам та потребам споживачів у різних країнах.

Зазначений стабільний ріст експортних обсягів підтримується низкою фінансових та операційних показників, що вказують на загальне здорове фінансове становище підприємства та його здатність до ефективного управління ресурсами та ризиками. Такий позитивний тренд сприяє підвищенню конкурентоспроможності компанії на міжнародних ринках та зміцненню її позицій у галузі безалкогольних напоїв.

Провівши дослідження ми рекомендуємо впровадити наступні шляхи:

– впровадження сучасних інтегрованих бухгалтерських систем, які дозволять автоматизувати процеси обліку операцій з експорту послуг та забезпечать точність та достовірність фінансової звітності, а також спростить аналіз даних;

– у зв'язку зі змінами валютних курсів та ризиками валютних операцій, рекомендуємо зміцнити контроль за обліком та аналізом валютних операцій щоб уникнути можливих втрат та забезпечити стабільність фінансового стану підприємства;

– важливо розробити та впровадити ефективну систему внутрішнього контролю, спрямовану на забезпечення правильності та законність всіх операцій з експорту послуг для того щоб уникнути можливих фінансових ризиків та забезпечити дотримання відповідних стандартів;

– необхідно забезпечити навчання та підвищення кваліфікації бухгалтерського персоналу щодо особливостей обліку операцій з експорту послуг, щоб ефективно використовувати новітні методи та технології в бухгалтерській практиці;

– рекомендуємо проводити регулярний аналіз фінансових показників та підготовки звітності з експорту послуг, щоб вчасно виявляти та вирішувати можливі проблеми та ризики, що виникають у процесі експортної діяльності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Деякі питання забезпечення провадження господарської діяльності в умовах воєнного стану : Постанова КМУ № 314 від 18.03.2022. Офіційний вісник України. 2022. № 26. С. 24. Ст. 1399.

2. Митний кодекс України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17#Text (дата звернення: 13.01.2024)

3. Міжнародний стандарт аудиту 315. Ідентифікація та оцінювання ризиків суттєвого викривлення. URL: https://mof.gov.ua/storage/files/2_ISA_315_(Revised_2019)_Full_Standard_and_Conforming_Amendments_(uk).pdf (дата звернення: 13.01.2024)

4. Міжнародний стандарт аудиту 540. Аудит облікових оцінок та пов'язане з ними розкриття інформації. URL: https://mof.gov.ua/storage/files/Міжнародний%20стандарт%20аудиту%20540%20(переглянутий).pdf (дата звернення: 13.01.2024)

5. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 21. Вплив змін валютних курсів. URL: https://mof.gov.ua/storage/files/MSBO-21.pdf (дата звернення: 13.01.2024)

6. Міжнародний стандарт фінансової звітності 15 Дохід від договорів з клієнтами. URL: https://mof.gov.ua/storage/files/МСФЗ_15_ukr_2022.pdf (дата звернення: 13.01.2024)

7. Міжнародний стандарт фінансової звітності 9 Фінансові інструменти. URL: https://mof.gov.ua/storage/files/IFRS_9_Ukrainian-compressed.pdf (дата звернення: 13.01.2024)

8. МСБО 21 «Вплив змін валютних курсів». URL: https://mof.gov.ua/storage/files/MSBO-21.pdf

9. Податковий кодекс України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17 (дата звернення: 13.01.2024)

10. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 «Дохід». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0860-99#Text (дата звернення: 13.01.2024)

11. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 21 «Вплив змін валютних курсів». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0515-00#Text

12. Положення №450 «Про митні декларації». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/450-2012-п#Text (дата звернення: 13.01.2024)

13. Про заходи щодо запобігання експорту товарів походженням з України за цінами, що можуть розглядатися як демпінгові, та врегулювання торговельних спорів: Указ Президента України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/475/94#Text (дата звернення: 13.01.2024)

14. Про зовнішньоекономічну діяльність : Закон України № 959-XII від 16.04.1991. Відомості Верховної Ради УРСР. 1991. № 29. Ст. 377.

15. Про тимчасове закриття деяких пунктів пропуску через державний кордон та пунктів контролю: Закон України від 26.02.2022 р. № 188-р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/188-2022-р#Text (дата звернення: 13.01.2024)

16. Безверхий К.В. Міжнародні стандарти фінансової звітності для малих та середніх підприємств: практичний посіб. Київ: ЦУЛ, 2017. 227 с.

17. Бугас В.В., Самійленко М.А. Реалії зовнішньоекономічної дяльності вітчизняних і іноземних підприємств. *Ефективна економіка*. 2018. №1.

18. Булатів А.С. Економічний аналіз діяльності підприємств: навч. посіб. Київ: Знання, 2017. С.408

19. Державна служба статистики України. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/ (дата звернення: 13.01.2024)

20. Експорт товарів. Вісник. Офіційно про податки. № 24 (976). 2018 URL: http://www.visnuk.com.ua/uk/publication/100008303-eksport-tovariv (дата звернення: 13.01.2024)

21. Ковальчук, Т. Г. Облік і аналіз зовнішньоекономічної діяльності: навч. посіб. Київ: Ліра-К. 2018. С. 216.

22. Кононова О. Є. Організація бухгалтерського обліку: навч. посібник.Дніпро: ДВНЗ ПДАБА, Вена.: Premier Publishing s.r.o. Vienna, 2018. 102 с.

23. Крупельницька І.Г. Звітність підприємств: навч. посіб. Київ: ЦУЛ. 2017. С. 232.

24. Куцик В.П. Облік експортно-імпортних операцій: методичні аспекти. URL: https://www.lute.lviv.ua/fileadmin/www.lac.lviv.ua/data/pidrozdily/Naukovo_Doslidna_Chastyna/Docs/LTEU-BUH-Zbirn_konf_XVIII_02.06.2023.pdf#page=55 (дата звернення: 13.01.2024)

25. Малахова О. Зовнішньоекономічна діяльність: особливості обліку експортних операцій. URL: http://vtei.edu.ua/doc/21_04_2021/120.pdf#page=156 (дата звернення: 13.01.2024)

26. Манаєнко, І. М. Особливості зовнішньоекономічної діяльності вітчизняних підприємств в умовах євроінтеграції. Науковий вісник Ужгородського національного університету: серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство. Ужгород: Гельветика. 2018. Вип. 18 Ч.3. С. 11-15.

27. Панасюк В. М. Мельничук І. В., Мужевич Н. В. Бухгалтерський облік: навч. посіб. Тернопіль : ТНЕУ. 2020. 330 с.

28. Панасюк В. М., Ковальчук Є. К., Мельничук І. В., Мужевич Н. В. Бухгалтерський облік: від знань до компетентностей: навч. посіб. Тернопіль. 2020. 363 с.

29. Параниця Н.В. Аналіз експортних операцій. URL: https://www.researchgate.net/profile/Petro-Korenuk-2/publication/375794361_Tezi-77-78-79/links/655cd5b0b86a1d521bfce867/Tezi-77-78-79.pdf#page=82 (дата звернення: 13.01.2024)

30. Петряєва З.Ф., Іващенко Г.А. Методичні підходи щодо аналізу експортних операцій. URL: https://skced.hneu.edu.ua/files/hneu-lystopad_-2020-pechat.pdf#page=116 (дата звернення: 13.01.2024)

31. Романькова О.М. Облік і оподаткування зовнішньоекономічної діяльності: навч. посіб. Краматорськ: ДДМА, 2021. 140 с.

32. Романькова О.М. Облік і оподаткування зовнішньоекономічної діяльності: методичні вказівки для самостійного вивчення дисципліни. Краматорськ : ДДМА, 2021. 60 с.

33. Фурса В.П. Актуальні питання обліку операцій зовнішньо економічної діяльності. *Інфраструктура ринку*. 2017. Вип. 5. С. 213-218.

Додаток А

Консолідований баланс
(Звіт про фінансовий стан) на 31 грудня 2021 р.

			КОДИ		
		Дата (рік, місяць, число)	2022	04	20
Підприємство	ПрАТ "Оболонь"	за ЄДРПОУ	05391057		
Територія	Київська	за КОАТУУ	8038000000		
Організаційно-правова форма господарювання	Акціонерне товариство	за КОПФГ			
Вид економічної діяльності		за КВЕД	11.05; 11.01; 11.06		
Середня кількість працівників[1]					
Адреса, телефон	м. Київ, вул. Богатирська, 3				

Одиниця виміру: тис. грн. без десяткового знаку (окрім розділу IV Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) (форма №2), грошові показники якого наводяться в гривнях з копійками)

Складено (зробити позначку «v» у відповідній клітинці):

за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку	
за міжнародними стандартами фінансової звітності	V

Форма № 1 Код за ДКУД 1801001

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	4 686	4 245
первісна вартість	1001	43 969	44 059
накопичена амортизація	1002	(39 283)	(39 814)
Незавершені капітальні інвестиції	1005	11 272	63 759
Основні засоби	1010	4 352 291	4 067 871
первісна вартість	1011	12 080 275	12 043 666
знос	1012	(7 727 984)	(7 975 795)
Інвестиційна нерухомість	1015	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	-	-
інші фінансові інвестиції	1035	18 542	18 747
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	-	-
Відстрочені податкові активи	1045	-	-
Інші необоротні активи	1090	14	14
Усього за розділом I	**1095**	**4 386 805**	**4 154 636**
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	1 015 849	1 040 911
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	272 112	417 089
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	101 840	52 838
з бюджетом	1135	69 326	72 919
у тому числі з податку на прибуток	1136	4 233	3 350
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	20 095	13 978
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	17 048	29 122
Витрати майбутніх періодів	1170	-	-
Інші оборотні активи	1190	5 983	11 950
Усього за розділом II	**1195**	**1 502 253**	**1 638 807**
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	**1200**	-	-
Баланс	**1300**	**5 889 058**	**5 793 443**

Примітки на сторінках з 23 по 61 є невід'ємною частиною цієї фінансової звітності. Звіт незалежного

Капітал та зобов'язання	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований капітал	1400	73 144	73 144
Капітал у дооцінках	1405	2 445 387	2 293 845
Додатковий капітал	1410	1 198	695
Емісійний дохід	1411	8 353	8 353
Накопичені курсові різниці	1412	(7 155)	(7 658)
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	167 847	188 568
Вилучений капітал	1430	(13 580)	(13 580)
Усього за розділом I	**1495**	**2 673 996**	**2 542 672**
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	410 551	388 485
Довгострокові кредити банків	1510	609 731	677 838
Інші довгострокові зобов'язання	1515	-	-
Довгострокові забезпечення	1520	-	-
Цільове фінансування	1525	-	-
Усього за розділом II	**1595**	**1 020 282**	**1 066 323**
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	394 848	868 793
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	661 136	116 751
товари, роботи, послуги	1615	709 905	794 275
розрахунками з бюджетом	1620	102 148	131 216
у тому числі з податку на прибуток	1621	414	258
розрахунками зі страхування	1625	4 980	5 316
розрахунками з оплати праці	1630	80 097	22 719
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	183 041	175 676
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	1 876	1 876
Поточні забезпечення	1660	33 497	36 950
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	23 252	30 876
Усього за розділом III	**1695**	**2 194 780**	**2 184 448**
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	**1700**	-	-
Баланс	**1900**	**5 889 058**	**5 793 443**

Керівник Булах І.

Головний бухгалтер Бахов І.

Консолідований баланс
(Звіт про фінансовий стан) на 31 грудня 2022 р.

			КОДИ		
		Дата (рік, місяць, число)	2023	04	05
Підприємство	ПрАТ "Оболонь"	за ЄДРПОУ	05391057		
Територія	Київська	за КОАТУУ	8038000000		
Організаційно-правова форма господарювання	Акціонерне товариство	за КОПФГ			
Вид економічної діяльності		за КВЕД	11.05; 11.01; 11.06		
Середня кількість працівників'					
Адреса, телефон	м. Київ, вул. Богатирська, 3				

Одиниця виміру: тис. грн. без десяткового знаку (окрім розділу IV Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) (форма №2), грошові показники якого наводяться в гривнях з копійками)

Складено (зробити позначку «v» у відповідній клітинці):

за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку	
за міжнародними стандартами фінансової звітності	V

Форма № 1 Код за ДКУД 1801001

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	4 245	3 523
первісна вартість	1001	44 059	44 066
накопичена амортизація	1002	(39 814)	(40 543)
Незавершені капітальні інвестиції	1005	63 759	109 875
Основні засоби	1010	4 067 871	3 814 672
первісна вартість	1011	12 043 666	12 120 790
знос	1012	(7 975 795)	(8 306 118)
Інвестиційна нерухомість	1015	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції:			
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	-	-
інші фінансові інвестиції	1035	18 747	18 773
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	-	-
Відстрочені податкові активи	1045	-	-
Інші необоротні активи	1090	14	14
Усього за розділом I	**1095**	**4 154 636**	**3 946 857**
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	1 040 911	1 134 000
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	417 089	580 193
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
за виданими авансами	1130	52 838	157 790
з бюджетом	1135	72 919	64 943
у тому числі з податку на прибуток	1136	3 350	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	13 978	9 311
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	29 122	152 794
Витрати майбутніх періодів	1170	-	-
Інші оборотні активи	1190	11 950	9 308
Усього за розділом II	**1195**	**1 638 807**	**2 108 339**
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	**1200**	**-**	**-**
Баланс	**1300**	**5 793 443**	**6 055 196**

Капітал та зобов'язання	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований капітал	1400	73 144	73 144
Капітал у дооцінках	1405	2 293 845	2 150 864
Додатковий капітал	1410	695	8 353
Емісійний дохід	1411	8 353	8 353
Накопичені курсові різниці	1412	(7 658)	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	188 568	1 446 230
Вилучений капітал	1430	(13 580)	(13 580)
Усього за розділом I	**1495**	**2 542 672**	**3 665 011**
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	388 485	423 886
Довгострокові кредити банків	1510	677 838	562 519
Інші довгострокові зобов'язання	1515	-	-
Довгострокові забезпечення	1520	-	-
Цільове фінансування	1525	-	-
Усього за розділом II	**1595**	**1 066 323**	**986 405**
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	868 793	228 627
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	116 751	92 696
товари, роботи, послуги	1615	794 275	475 713
розрахунками з бюджетом	1620	131 216	189 871
у тому числі з податку на прибуток	1621	258	84 378
розрахунками зі страхування	1625	5 316	5 020
розрахунками з оплати праці	1630	22 719	140 898
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	175 676	164 925
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	1 876	-
Поточні забезпечення	1660	36 950	85 257
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	30 876	30 773
Усього за розділом III	**1695**	**2 184 448**	**1 403 780**
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	**1700**	-	-
Баланс	**1900**	**5 793 443**	**6 055 196**

Керівник Булах І.

Головний бухгалтер Бахов І.

Додаток Б

Консолідований звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) за 2021 рік

		КОДИ		
	Дата (рік, місяць, число)	2022	04	20
Підприємство ПрАТ "Оболонь"	за ЄДРПОУ	05391057		
(найменування)				
	Форма № 2	Код за ДКУД	1801003	

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	5 986 592	5 549 706
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(4 877 463)	(4 070 109)
Валовий: прибуток	2090	1 109 129	1 479 597
збиток	2095		
Інші операційні доходи	2120	128 230	72 812
Адміністративні витрати	2130	(423 695)	(361 150)
Витрати на збут	2150	(790 218)	(728 729)
Інші операційні витрати	2180	(18 439)	(5 311)
Фінансовий результат від операційної діяльності: Прибуток	2190	5 007	457 219
збиток	2195		
Дохід від участі в капіталі	2200	-	-
Інші фінансові доходи	2220	174	338 280
Інші доходи	2240	32 680	(238 394)
Фінансові витрати	2250	(188 451)	(246 351)
Втрати (доходи) від участі в капіталі	2255	-	(1 618)
Інші витрати	2270	-	15 776
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290		324 912
збиток	2295	(150 590)	
Дохід (Витрати) з податку на прибуток	2300	19 769	13 702
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	-	-
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350		338 614
збиток	2355	(130 821)	

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	-	-
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	-	-
Накопичені курсові різниці	2410	(503)	(718)
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-	-
Інший сукупний дохід	2445	-	-
Інший сукупний дохід до оподаткування	**2450**	**(503)**	**(718)**
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	-	-
Інший сукупний дохід після оподаткування	**2460**	**(503)**	**(718)**
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	**2465**	**(131 324)**	**337 896**

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	3 389 517	2 993 302
Витрати на оплату праці	2505	728 365	705 528
Відрахування на соціальні заходи	2510	154 432	149 141
Амортизація	2515	402 242	399 564
Інші операційні витрати	2520	1 381 481	1 204 645
Разом	**2550**	**6 056 037**	**5 452 180**

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	325 127	325 127
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	325 127	325 127
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	(0,4024)	1,0415
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	(0,4024)	1,0415
Дивіденди на одну просту акцію, грн.	2650	-	-

Керівник Булах І.

Головний бухгалтер Бахов І.

Консолідований звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) за 2022 рік

		КОДИ		
	Дата (рік, місяць, число)	2023	04	05
Підприємство ПрАТ "Оболонь"	за ЄДРПОУ	05391057		
(найменування)				
Форма № 2	Код за ДКУД	1801003		

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	8 649 174	5 986 592
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(5 751 536)	(4 812 733)
Валовий: прибуток	2090	2 897 638	1 173 859
збиток	2095		
Інші операційні доходи	2120	19 467	63 500
Адміністративні витрати	2130	(470 629)	(423 695)
Витрати на збут	2150	(684 010)	(790 218)
Інші операційні витрати	2180	(53 606)	(18 439)
Фінансовий результат від операційної діяльності: Прибуток	2190	1 708 860	5 007
збиток	2195		
Дохід від участі в капіталі	2200	-	-
Інші фінансові доходи	2220	15 956	174
Інші доходи	2240	-	32 680
Фінансові витрати	2250	(128 689)	(188 451)
Втрати (доходи) від участі в капіталі	2255	(10 819)	-
Інші витрати	2270	(150 513)	-
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	1 434 795	
збиток	2295		(150 590)
Дохід (Витрати) з податку на прибуток	2300	(320 114)	19 769
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	-	-
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	1 114 681	
збиток	2355		(130 821)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	-	-
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	-	-
Накопичені курсові різниці	2410	4 436	(503)
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-	-
Інший сукупний дохід	2445	3 222	-
Інший сукупний дохід до оподаткування	**2450**	**7 658**	**(503)**
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	-	-
Інший сукупний дохід після оподаткування	**2460**	**7 658**	**(503)**
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	**2465**	**1 122 339**	**(131 324)**

Додаток В

Оцінювання експортної діяльності ПрАТ «Оболонь» за 5-бальною шкалою:

1. Як ви оцінюєте якість продукції ПрАТ «Оболонь» на міжнародному ринку?

Дуже низька

Низька

Середня

Висока

Дуже висока

2. Як ви оцінюєте цінову політику ПрАТ «Оболонь» у порівнянні з конкурентами на міжнародному ринку?

Дуже низька

Низька

Середня

Висока

Дуже висока

3. Наскільки ефективно ПрАТ «Оболонь» взаємодіє з клієнтами на зовнішніх ринках?

Дуже низький рівень обслуговування

Низький рівень обслуговування

Середній рівень обслуговування

Високий рівень обслуговування

Дуже високий рівень обслуговування

4. Як ви оцінюєте рівень інноваційності продукції ПрАТ «Оболонь» на міжнародних ринках?

Дуже низький

Низький

Середній

Високий

Дуже високий

5. Як ви оцінюєте вплив сприйняття бренду «Оболонь» на успішність її експортної діяльності та ринкову конкурентоспроможність?

Дуже негативний

Негативний

Нейтральний

Позитивний

Дуже позитивний

6. Чи задоволені ви співвідношенням якості продукції та ціни від ПрАТ «Оболонь»?

Зовсім незадоволені

Трохи незадоволені

Посередньо

Досить задоволені

Дуже задоволені

7. Наскільки добре ПрАТ «Оболонь» реагує на зміни попиту на свою продукцію на міжнародних ринках?

Дуже погано

Погано

Посередньо

Добре

Дуже добре

8. Чи рекомендували б ви продукцію ПрАТ «Оболонь» іншим потенційним покупцям на міжнародних ринках?

Ні, абсолютно не рекомендували б

Ні, не рекомендували б

Можливо, залежить від обставин

Так, рекомендували б

Однозначно, так

9. Наскільки ефективно ПрАТ «Оболонь» використовує рекламні кампанії на міжнародних ринках?

Дуже неефективно

Не ефективно

Середньо

Ефективно

Дуже ефективно

10. Чи відповідає обсяг продукції ПрАТ «Оболонь» попиту на міжнародних ринках?

Абсолютно не відповідає

Не дуже відповідає

Частково відповідає

Досить відповідає

Повністю відповідає

11. Наскільки швидко ПрАТ «Оболонь» реагує на зміни умов і правил експорту на міжнародних ринках?

Дуже повільно

Повільно

Середньо

Швидко

Дуже швидко

12. Чи маєте ви довіру до якості продукції ПрАТ «Оболонь» на міжнародних ринках?

Зовсім не маю

Трохи не маю

Маю, але з певними сумнівами

Маю

Повністю маю

13. Чи сприймаєте ви бренд «Оболонь» як надійний на міжнародних ринках?

Зовсім не сприймаю

Трохи не сприймаю

Нейтрально

Сприймаю

Повністю сприймаю

14.Наскільки часто ви обираєте продукцію ПрАТ «Оболонь» у порівнянні з аналогічними брендами на міжнародних ринках?

Ніколи

Рідко

Час від часу

Часто

Завжди

15. Чи вважаєте ви ПрАТ «Оболонь» лідером на міжнародних ринках у своєму сегменті?

Зовсім не вважаю

Трохи не вважаю

Нейтрально

Так, вважаю

Повністю вважаю